

BŐRSZÉKIPAR.

KENDI ANTAL Budapest, IV., Károly-utca 2.

Angol bőrbutor készítése, festése és renoválása saját műhelyemben. — **Ebédlőszék**ek, **irodafotelek** valódi bőrből, **lábutor-állványok** kárpitozásra. — Székitalakítások. 12980

FÖLDES MARGIT CRÈME
LEGJOBB ARCZSÉPTŐ SZER

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan

MÁLNÁSI Siculia ARTÉZI GYÓGYVÍZ

KAPHATÓ MINDENÜTT
FŐ-RAKÁR. BRÁZAY KÁLMÁN CLEGMÉI
BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KORUT 37/39.
Csak „SICULA” névvel ellátott üvegek valódiak.

Sárga János kolozsvári ékszer- és ezüstáru gyártó a legjutányosabban beszereshető a legdivatosabb **ékszerek, ötvös-művek, ezüstművek, órák, egyházi felszerelési és iparművészeti cikkek** előnyös részletfizetésre is. Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve. 12539

Feltűnést keltenek TITANIA gyorsgőzmozgógépek
Egy gyermek mossa vele az előbbihez képest 1/3 idő alatt a ruhát hófehérré. Minden gépet próbára 55 koronától feljebb. Képviselek keresetnek... Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607
TITANIA-művek, Wels 179 O.-Oesterr.

A himlőhelyek eltávolítása
nagy és nehéz gondokat okozott eddig ezreknek és ezreknek. Sok-sok pénz repült ki az ablakon hiába. Rogátsy Kálmán az érdem, hogy most már ezt a kellemetlen és az egész arcot elrutító szépségkáró is biztos sikerrel lehet gyógykezelnia Rogátsy-féle pipere-borax használata által. Harmincz és hetvenöt filléres dobozokban kapható a készítőnél (Rákóczi-út 10.) és minden gyógyszárban, drogueriában és fűszerüzletben.

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.
ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótator-utca sarkán. 12445

RÉZBUTOR
12575 VAS-SZÓBABUTOR
gyártmányaink, modern, stilszerű kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthetők. Eladás jutányos árak mellett. Árjegyzékét ingyen és bérmentve küld
PÁPAI és NATHAN vas és rézbutor gyártó Budapest, VI., Andrássy-út 1. (Fonciéro palota).

VASÁRNAPI UJSÁG

14. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, ÁPRILIS 5.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona, Félévre 8 korona, Negyedévre 4 korona. A „Világkronika”-val negyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg határozott viteldij is csatolandó.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN ARCZKÉPE 1836-BÓL.

ALKALOMSZERÜNEK tartjuk most, Széchenyi halálának évfordulója táján, közölni a nagy hazafinak egy **Barabás Miklós** ecsetje alól származó, eddig kiadatlan arczképét. A kép akkor készült, 1836-ban, a mikor Bihar vármegye fölkérte Széchenyit, hogy festesse meg arczképét a vármegye díszterme számára. Széchenyi engedett a megfeszítő felhívásnak és 1836 február 11-ikén kelt levelében **Barabás Miklós fiatal képművészt** ajánlja erre a célra, megemlítvén, hogy most érkezett haza Olaszországból, «hazája Erdély, mintája Olaszország remekei». Barabás ekkor 26 éves volt és az olasz földön két évre terjedt útjából ekkor tért haza, megrakodva tanulmányai évtizedekig kamatozó kincsanyagával. Széchenyi levele, melyet Bihar vármegye levéltárában őriznek, így szól:

Tekintetes Karok és Rendek!
Tetteim oly csekélyek, honosimnak személyem iránti vonzódása ellenben annyi esetben oly érdemem fölötti, hogy igen igen érzem a Tekintetes Rendek kívánata is «képmásomat birni» nem lehet annyira jutalom — mert erre legkisebb ok sincs — mint inkább egyik példája: «Mennyire méltatja a Magyar a becsületes tiszta honi szándékat is, és így milly édes bérré tarthat az igaz érdem számot.»

Azonban Tekintetes Rendek, tán célirányosab volna, valamely más érdemes hazafinak választani személyét, ki magasb polczon áll mint én, nem engem, kibem egyenesen megvallva, csak az a kis lélek ér tán valamit, melyet festeni nem lehet, de ki nek sárgás ránczelli képe és soványka törődött teste képnék sehogy se való.

Határon túl finnyás lenni egyébiránt nem akarok, s ha a Tekintetes Rendek okvetlen le kívánnak másolatni, ám legyen, el lenzeni nem fogom. Sőt mi több, a dolog gyakorlati részéről is bátor vagyok itt tenni néhány szót, mire ha jól értem a Tekintetes Rendeknek hozzám intézett kegyes sorait, fel is vagyok némileg hiva. 'S ugyan is: Az Országgyűlés lefolyta után — mi előtt időm semmi új tárgyra nincs — Pesten lesznek egy darabig, mig ismét Orsova tájékán

szándékozom felütni sátoromat. Pest volna tehát a hely, hol a festés végbe mehetne, mi az által lesz teljesíthető, hogy valami, mondhatni, igen szerencsés «Véletlen» csak kevéssel ezelőtt hozott egy igen derék 's ügyes festőt e hazai központba. Neve **Barabás Miklós**, szülőföldje Erdély, Mintája Olaszország remekei, mellyekkel lelkesen 's gyakorlatilag jól összeharagkozott. Ajánlha-

tom, 's jót merek állni, hogy a Tekintetes Rendek — parancsoljanak csak véle — mindenesetre — ha nem is egy különös és szép arczú 's szép testű embernek fogják birni mását, ez okvetlen talpra esett munka leend, a Tekintetes Rendek palotáját, mint kép elrűtítni nem fogja, 's mi még ezen tekintetekhez is járul a Tekintetes Rendek midőn Széchenyi Istvánt megbeszélük, 's ha

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN KIADATLAN ARCZKÉPE. — Barabás Miklós festménye 1836-ból.

Jövedelmező mellékkipar. **HOMOK — ARANY** Csekély befektetés. ha cementtel lesz keverve és kézi vagy erőüzemre berendezett gépeinkkel elismert elsőrendű betonfalazótégglák, cementfödéselepek, fali és padlólapok, vályuk, csövek stb gyártására fel lesz dolgozva. A gyártás egyszerűségénél fogva mindenütt ízhető hol homok, kavics, vagy salak [stb. áll rendelkezésre. Ajánljuk tüzeműnket megtekinteni. Gépek különböző árakban. — 66. számú jegyzék ingyen. **Levelezés magyar nyelven.** **Leipzigier Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt bei Leipzig. 12771** Különlegességi gépgyár homok értékesítésére.

Rozsnyay Pepsin bora.
Kellemes ízü, kiváló jó hatáson szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megóv a gyomorerheléstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill. 12993 Kapható: **minden gyógyszerárban** valamint **ROZSNYAY MÁTYÁS** gyógyszerárban **ARAD, Szabadság-tér.**

Jó harmonikák K 4.80.
Eladatott 50,000 darab! Jótállás! Nincs vámköltség! Kicsérülés megengedése, vagy pénzvisszatérítés! 300 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 28 hang. Nagyság 24x12 cm. K 4.80 637 1/4 sz. 10 billentyű, 1 register, 28 hang. Nagyság 30x15 cm. K 3.20 636 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 28 hang. Nagyság 30x15 cm. K 3.40 305 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 50 hang. Nagyság 24x12 cm. K 6.20 663 1/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 50 hang. Nagyság 31x15 cm. K 8.— Szétküldését utánvétellel eszközöli a cs. és kir. udvari szállító **KONRAD JÁNOS** zeneműszállítóháza Brűxben, 1029. sz. (Csehország.) Főárjegyzék 3000 ábrával mindenkinél kívánatos ingyen és bérmentve megküldetik.

Ajánljuk megtekintés végett a **KALAPÁRUHÁZ** Old American, Budapest, Belváros, Egyetem-utca 7. 5-6-7-8 koronás elsőrendű tavaszi kalap különlegességeit. Tavaszi díttalap bérmentve küldetik.

Rövid ideig. Az átköltözés megkönnyítése végett KUNZ JÓZSEF és TÁRSA
csász. és kir. udvari szállítók **:: BUDAPEST :: V., Deák-tér I. sz.**
vászonasztalnemű, mindenféle fehérenemű és szőnyegáruikat igen jutányosan :: árusítják. :: Rövid ideig.
Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Kézdi Kovács László: Téli nyugalom.

banknak teljesen kiégett, tető nélküli palotája, mellette egy szintén teljesen leégett színház falai merednek az égnek. A vízből elsüllyedt hajók árbócjai állanak ki ferdén. Sok ház falában hatalmas lyukak, úgyszintén a tetőkön. Húsz perc múlva igen jó hat fogásos ebédet fálalt föl a japán vendéglős, azután kocsikra ültünk s hajtottunk a volt orosz tengerészeti kaszinóba, mely most hadi múzeum. Elhajtatunk a szépen fekvő kert közepén álló verandás ház előtt, melyben Stössel generális és neje laktak.

A múzeum egy magaslaton fekszik. Egy hi-

don kell átmennünk, melynek karfája kettő fűrészelt ágyúkerékkel van készítve. A nagy kapu melletti sövény a háborúban használt akadályokból készült. Mindjárt jobbra az u. n. *spanyol lovas*, csupa kihegyezett gerenda a földbe ásva, melyekről előre s hátra felé szög alatt szintén hegyes gerendák állanak ki s mindezek közt tüskés sodronykötél kifeszítve. Azután a földön fekvő hatalmas galyak, melyek ágai közt vékony drót van minden irányban kifeszítve, azután a villamos akadályok, vastag kábel sodrony, melyben magas feszült-ségű áram futott keresztül, megölve, ki hozzá

ért. A nagy park telistele van nagyobb részt tönkre lőtt ágyúkkal. Egy nagy ostromágyú csövét a közepén lőtte ketté egy nagy löveg. Gerendákból készült hamis ágyúk a japánok ijesztésére felállítva a hegyeken. Bent láttam Stösselnek és Alexejevnek nyergét egy kitémött ló hátán, utóbbin pehelyvel tömött kis bőr párna. (Úgy látszik, Alexejevnek aranyere lehetett.) Az első teremben mindenféle egyenruhák, sapkák, az orosz és japáni katonák élelmi szerei. Érdekes az egyik üvegszekrényben vastag katonai keztyűk közt pihenő két pár igazán finom piczi kis női cipő, az egyik fekete lakk, a másik fehér selyem bali cipő. A kint táborozó orosz tisztok sátrában találták ezeket a japánok. A következő nagy teremben fegyverek, kézi bombák és gránitok konzerv-skatulyákból rögtönözve; ezek a kézzel dobott gyutacsos bombák nagy szerepet vittek az ostrom alatt. Itt a sok orosz írógép, táviró gép, sőt egy nagy párisi kinematográf, — ki tudja hány képet bámultunk meg Európában, melyet ezzel a géppel vettek fel. Érdekesek a vaslemezekből kivágott nehéz pánczélok, melyeket a japáni gyalogos katonák kapcsoltak mellük s fejük fölé, rajta egész csomó golyó-nyommal. Az oroszok által készített japán zászlók is érdekesek, ezeket a japánok megtévesztésére tüzték ki néha egy-egy ponton. Egy egész szoba telve orvosi műszerekkel s gyógyszerrel. Legérdekesebbek azonban az élethű modellek az egyes erődítményekről, melyeken látni, hogyan vájítak a japánok több kilométer hosszú aknákat a föld alatt föl az erőd közepéig. Előbb a vár beton falai alatt mélyen mint egy kutat kellett leásniok s ott 1200 kiló lögyapotot villamossággal felrobantva levegőbe röpítették a hatalmas erődöt. Hányan estek el, míg megkezdheték aknamunkájukat! A következő szobában még áll a szinpad, melynek falát győztes japáni generálisok olajfestésű arcképei díszítik. A következő, vagyis dohányzó-szobában lógnak a híres oroszok, Stössel, Kuropatkin, Alexejev stb. képei. Innét kocsin az arzenálba hajtottunk.

A bejáratnál szemben áll egy szép khinai tavas kert közepén a mindenható Alexejev palotája, homlokzatán hatalmas japáni hadi-

zászlóval. Itt lakik a japán admirális, Port-Artúr parancsnoka. A palotával szemben a domb oldalán szép park sok kerti paddal, a közepén egy zene-pavillonnal, remek kilátást nyújtva a kikötőre. Itt egész a vár átadásáig hetenként néhányszor tüzene volt. Az arzenál kapuján belépve, hatalmas műhelyeken haladtunk át, lázas munka mindenfelé, zakatolnak a gépek, a nehéz gőzkalapács, a furók. Hej! szép kis ajándék egy arzenál is. Hát még a sok szénnel telt raktár, melyek közt elsételtünk! Szinig telve a legfinomabb angol szénnel; csekély 100,000 tonna van itt felhalmozva, értéke felül van a négy millió koronán. Amott egész sereg gőzhajó kikötve, ezeket a japánok sülyesztették el a kikötő bejárata előtt hatalmas két méter magas betonkozakkal megterhelve s most emelik ki egymásután. Több mint 200 nagyobb, kisebb gőzhajót sülyesztettek itt el a japánok, vagyis nem kímélték a költséget.

Itt japáni torpedó-naszádra szálltunk s először életemben utaztam a japáni hadi lobogó s a piros sugaras piros nap alatt. Kimentünk a kikötőből a nyílt tengerre, hol még 40—50 úszó bója mutatja, hol fekszenek még elsülyesztett gőzök. Egész buvár századok dolgoznak a kiemeléskön. Mint egy hangyaboly, úgy sűrög-forog ez a dolgos had! Különbözik csak egy kisebb hadihajó s négy japáni torpedó-naszád van a kikötőben. Vacsoráznai a fogadóba tértünk. Az utcákban több üzlet van, melyekben csak a harcztérről felszedett lövegeket, holmikát árulják mint emlékeket a háborúra. Néhány kisebb darabot vettem is. Szerettem volna egy nagy 1 1/2 méter magas löveget (csak hat yen az ára) hazahozni kerti dísznek, de néhány mázsát nyom s a japáni azt mondta, 100 yen-ért se küldi el a fogadóba. Vacsora után elsétálgattunk a városban s betértünk egy volt európai házban berendezett tea-házba, hol akárcsak Japánban, léhevedtünk a gyékényre s csakhamar vig ének és zene, hanczurozás zaja töltötte be a levegőt.

Régen már nyolczkor útra készen állottunk a fogadó előtt. Valami 30 kocsin várakoztunk ránk, de csak hetet foglaltunk el. Az erődök-höz mentünk. A város nagy részén áthajtatva elmentünk a volt czirkusz-épület előtt, melyben a végzetes éjjelen, mikor a japánok torpedói lyukat ütöttek az orosz hadihajókon,

Pállik Béla: Éhes népség.

mulatozott az egész tisztikar. A czirkusz most japáni bazár, közepén japáni színházzal, közvetlen mellette két nagy vásárcsarnok, melyekbe öröm belenézni; oly művészettel rendezi el a japáni a főzeleket, mintha virágos kertben járnánk. A káposztafaj virággyakból szépen kandikál ki a szép piros paradicsom, meg az aranyárga narancs nagyságú japáni naspolya. Utunk kapaszkodni kezd, mind szebb kilátást nyújtva ezen az Isten által is erődnek teremtett vad, teljesen fátlan, szétszakgatott, hegyes-völgyes vidékre. Egy óra múlva a japánok által levegőbe röpített első északi erődnél állunk. Egy nagy romhalmaz az egész, csak

itt-ott kandikál ki egy-egy részlete a vastag betonfalnak kis ablakaival. Hason bemáztam egy ilyen folyosóra, de a törmelék a boltozatig kitölti az egészet, nem lehet előre jutni. Néhány shrapnel-szilánkot találtam a kövek közt s igen sok embercsontot. A körül fekvő hegyeket ezer meg ezer nagy gödör borítja, akár csak az olyan hegyek, melyeken fásítás céljából a gödröket már megásták. A nehéz lövegek lyukai ezek.

Igen meredek úton mentünk tovább a második erődhez, az *Erlungsan* vagy *Két sárkány* erődhez, melyet a japánok aláaknázva a levegőbe röpítették. Ott a hol állok, ezer japáni

Jendrassik Jenő: Kis leány arcképe.

Glatter Ármín: Arckép.

A sokszorosítási jog a «Könyves Kálmán»-é.

Gergely Imre: Vidám mesék.

Bruck Lajos: Az innsbrucki Hofkirche.

fekszik a mázsás kövek alatt. A robbanást várták, hogy rögtön felrohanjanak aztán az erődbe, csak hogy az erőd nem előre, hanem hátra felé omlott be s egy pillanat alatt eltemette az 1000 katonát. Sok patron-magazin, úgy japáni, mint orosz, valamint fegyver-szíjak, táskák, ruha-csafatok hevernek itt még mindig, dacára annak, hogy a kínaiak ma is még egész nap gyűjtönek itt mindenütt, hogy a talált dolgokat eladják a japáni kereskedőknek. Tovább hajtva láttuk a völgyben alant egy nagy kötőmelék halmos alakjában a helyet, hol orosz aknákon egész japáni ezredek repültek föl egy pillanat alatt a levegőbe. A kocsiról leszállva leereszkedtünk egy mély völgybe s rémesen meredek úton, melyen szédülve tekintetem hátra, másztunk fel kemény munka árán a legfontosabb erődökhöz, melyben Kondratenko tábornok, a védelemlelke, lelte halálát. A méter vastag betonfalat játsza ütötte át egy 35 centiméteres löveg, megölve az alatta álló tábornokot. A kísérő japánok is a legnagyobb tisztelet hangján emlékeztek meg a nagy orosz tábornok-ról. Letértem egy darab betont emlékül ezen helyről s ugyanitt találtam egy orosz bélyegzővel jelzett kenyerező zsákot is, melyet szintén eltettem emlékkébe.

BESAD HERCEG TÖRÖK TRÓNÖRÖKÖS ELSŐ NYILVÁNOSSÁGRA KERÜLT ARCZÉPE.

letes palota egész sarkát elhordta egy golyó. Nagy istállók s kaszárnyák közt érkezünk ki a szabadba s kanyargós emelkedő úton a 203 méteres domb tővébe körülbelül egy óra alatt. Itt retentő meredeken kapaszkodtunk fel, végre fönt állottunk.

Remek kilátás az egész környékre. Alant látjuk Port-Arturt, a kikötőt, a hajókat, házakat stb. Ezen meredek hegyre lehetetlen volt a nagy ostromágyúkat felczipelni, miután hallatlan áldozatok árán elfoglalták a japánok ezen hegy csúcsát, melyen körülbelül 30.000 orosz és japán esett el s így a hegy mögötti völgyből löttek, míg az összes hajók elsüllyedtek. Lehetetlen leírni, milyen e hegy csúcsa s környéke még ma is, csaknem három esztendő eltelte után. A hegy a szó szoros értelmében pozdorjává van löve a tetején talán tíz méter magasságban. Óriási kötőmők halmaza fölött járunk retentő sok emberesont között. Emlékül föl is szedtem egy koponyát, melynek tetején látható a lyuk, hol a halált hozó golyó behatolt. Ez se hitte volna, hogy még egyszer Európába fog utazni, akár orosz vagy japáni volt az istendata.

Önkénytelen megilletődéssel, szólanul másztunk le a 203 méteres hegyről. Nem igen fogom valaha életemben elfelejteni ezt a képet, oly mély benyomást tett rám. Innét egyenesen a vasúthoz hajtottunk. Még egy utolsó pillantás a remek sárga színben leáldozó nap világa mellett, s dübörgött vonatonk kifelé a csillagos éjszakába! Fél kilenckor már a hajón ültünk a jól kiérdemelt vacsora mellett.

Másnap reggel fölszedtük a horgonyt a korai órákban s egy napi s éjjeli út után reggel kilenckor befutottunk német területre Kiaotschao-ha még pedig Csingtao-ha, mely teljesen modern szép német város, hol 14 napig maradtunk. Dr. Bozóky Dezső.

A TÖRÖK TRÓNÖRÖKÖS.

Irta Vámbéry Ármín.

Resad hercegről, a török trónörököséről, vajmi kevés megbízható értesítést hallott még a világ. Pedig ez a jó ember immár hatvanötödik évét járja. Még kevésbé ismeretesek az arczvonásai. A minék érthető oka van. A mohammedán vallás és a török udvari szokás nem engedi meg, hogy újság vagy nyomtatvány közzé tegye az uralkodó-család tagjainak arczképét. Ezért kellett nem csekély feltűnést a világban, hogy Abdul Hamid szultán, a legutóbbi ramazán-ünnep alkalmával, a fotográf-gép elé állt; de ez a kép sem jelent meg eddig sehol és bizonyára nem is fog megjelenni.

Resad herceg, a trónörökös arczképével azonban — a szultánunk kétségtelenül nagy bosszúságára — megtörtént az a páratlan indikáció, hogy nyilvánosságra jutott, még pedig

egy török újságban, a mi kétszeresen súlyos beszámítást alá eső bűn. A Surai Ozsman című, Kairóban megjelenő török forradalmi lapnak hozzám érkezett legutóbbi számában jelent meg ez az arczkép, melyet e soraimmal együtt most mutat be a Vasárnapi Ujság, mindenestre elsőnek a keresztény világ lapjai közül.

Resad herceget személyesen csak fiatal korában ismertem, midőn testvérénjének, Fatma hercegnőnek, ki Galib pasa felesége volt, francia leczkéket adtam a híres Resid pasa, Galib pasa atyjának palotájában. Csak egyszer vagy kétszer találkoztam ott az ifjú herceggel, azóta soha.

Resad herceg, mint a hozzá közel állóktól hallom, testalkotásra nem erősebb, mint testvérbátyja, a szultán. A mennyire visszaemlékszem idősebbik bátyjának, Abdul Medsid szultánnak arczára, azt hiszem, ő hasonlít hozzá a legjobban. Jóságú, de beteges ember. Kemal pasa, ki udvari tanítója volt, azt mondta nekem egyszer, hogy szorgalmasabban tanult, mint a többi testvére. Mint minden török ember, főleg a keleti nyelvek tanulására adta magát, perzsául is kitünően tud, sőt költeményeket is irt perzsa nyelven. Mondják, hogy beszél francziául is, de ez nem egészen bizonyos.

A szultán nem szereti, mert halála után, a háromszáz éves házi törvények értelmében, őt illeti meg a trónöröklés joga, holott Abdul Hamid inkább Burhaneddinek, az ő kedvelt — ötödik — fiának szeretné biztosítani a trónt. Ez az ifjú herceg csinos, tehetséges és mindössze csak huszonhárom éves fiatalember; ismerem, magam is többször érintkeztem vele s egy ízben azzal a kérdéssel fordult hozzám, nem volnék-e halandó jnémet szóra oktani, mert szeretné, ha én tanítanám. A német nyelvre nem ok nélkül vet különös súlyt a szultán fia, hiszen nyit titok, hogy trónjelöltiségének támogatását atya barátjától, a német császártól reméli. Viszont Resad herceg jelöltségét a házi törvény erősségén kívül Anglia, Franciaország és Olaszország támogatja. De a török hazafiaknak más jelöltjük van: ők a trónjától megfosztott Abdul Medsid, a híres magyarbarát szultán fiát, az ifjú Medsid efen-dit óhajtanák látni a próféta örökében.

Resad herceg visszavonultan él a Dolma-Bagecsben. Azt tartják róla, hogy határozottan idegenkedik Abdul Hamid szultán rideg abszolutizmusától és ha trónra jutna, a maga részéről hajlandó volna szabadalvú viszonyban adni népének. Bátyjával feszült viszonyban van. Ritkán látják egymást, mint az uralkodó-család tagjai általában, a szultán és a trónörökös pedig különösebben. Így volt ez mindig I. Achmed szultán 1617-ben bekövetkezett halála óta, — ekkor változott meg a trónöröklési rend, — mert a szultánok mindig hajlandók voltak kijátszani a családi törvényt a kedvelt fiuk javára, és a jog szerint való trónörökös rovására.

KIÁRENDÁLT URAK.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta RÁKOSI VIKTOR.

Szentléleknek csak az ragadta meg a figyelmét, hogy színész, tehát olyan ember, a ki a fiáról felvilágosítást tud adni. Azért nem tekintett rá többé zordanan, hanem várta, hogy oda-telepedjék. A színész azalatt tiszteletteljesen közeledett Szentléleki felé. A vén Szentléleki hosszú ősz hajával, bozontos szakállával csakugyan olyan lehetett, mint a vihárban elfutó és koponyáját döngető Lear király, mert az ittas színész folyton úgy tisztelte őt s ő maga mellé, mint talán a szinpadon, Kent, a bolond, vagy Tamás szerepét ajtszotta. Odaült melléje és engedelmet kért arra, hogy italát fizethesse. Szentléleki némán bicezett, a színész két feketekávét hozatott és többrend-beli pálinkát. Azután kezét rátette Szentléleki karjára és szaggatott hangon így szólt:

— Jó királyom, öreg Lear, mindenem a tiéd

hű szolgád gazdag és segít nyomorúságodban. Öreg Lear, én értem szenvedésedet, mert nincs irtóztatóbb dolog az ég alatt, a föld felett, mint a hálátlan gyermek.

Szentléleki megdöbbenve nézett a részeg emberre, a ki szedett szívébe markolt. Hirtelen vállon ragadta a színészt.

— Tudod te, hogy én ki vagyok?
— Tudom. Te Lear király vagy, a kit gyermekei földönfutóvá tettek.

— Nem, ezt én nem értem, én Szentléleki Gáspár vagyok, a ki azért jött ide, hogy a fiát megtalálja.

A színész összerázkódott, mintha villámos ütés érte volna. A szemein meglátszott, hogy a mámor hirtelen elröppent belőle. A borotvált arcon remület cikázott végig, mely aztán fájdalomnak adott helyet.

— Te Szentléleki Gáspár vagy, Szentléleki Sándornak, vagyis Romvári Ivánnak az apja?

— Az vagyok és már vagy nyolcz esztendeje nem láttam a fiamat. Kérlek, színészbarátom, beszélj róla vagy vezess hozzá.

A színész fölkyökölt az asztalra s merőn Szentléleki-re szegezte tekintetét, miközben halkan motyogott:

— Szegény öreg Lear, de sajnállak. Szentléleki türelmetlen mozdulattal tett.

— Hagyd ezeket a bolondságokat, színészbarátom. Igyál egy pohár vizet és térj magadhoz. Itt mintha egy ötlet megkapta volna, így szólt:

— Hát az unokákat ismered-e?

A színész némán intett, hogy ismeri.

— Fiu-e vagy leány?

— Leány.

Erre csönd következett. Szentléleki is az asztalra könykölt, a beszélgetés hosszabb időre megszakadt. Mikor Szentléleki újra fölvetette tekintetét, látta, hogy a színész szeméből két nagy könnyesepp gördült alá és szétporlik a piszkos márványasztalon. A vén embert kínos balsejtelem szállotta meg. Megragadta és megrázta a színészt.

— Térj magadhoz és beszélj nekem.

A színész fölhajtott egy csésze forró feketekávét s mereven maga elé tekintve, halkan elkezdet morogni, mintha nem is emberekhez beszélne, hanem kódalakokhoz, melyeket a mámor rajzolt eléje.

— Nagyon jó barátom volt, úgy szerettem, mintha a tulajdon fiam lett volna. Nagy tehetőség... ő is lopott az égi tűzből egy szikrát, mint Prometheus... én is olyan voltam fiatal koromban, azt hittem, hogy egy egész ország fog tombolni alkotásaimnak, de megölt a pálinka... Ez az, a mi köztünk pusztit és megöli a talentumokat. Rómeón kezdtem, játszottam Macbeth nagyravágását, alakítottam Lear fájdalmát, tüzeltem a népet Antóniusz beszédével, borzongattam az asszonyokat Othello vak féltékenységével s mi lett belőlem? Egy szegény ördög, a ki hol sugó, hol ügyelő, hol meg kórta. De Romvári Iván erősebb volt, az meg tudta volna mázni a meredek csúcsot, melynek tetején a dicsőség napja ragyogja be a szerencséseket, a kik följutnak. Biztattam, támogatattam, tanítottam s mi lett belőle!

Itt hangja elesuklott, szemét lassan Szentléleki-re emelte, a ki visszafojtott lélegzettel figyelt rá.

— Beszélj, beszélj!

A színész most már egészen józan volt. Elővetett egy piros zsebkendőt s megtörölte a szemét.

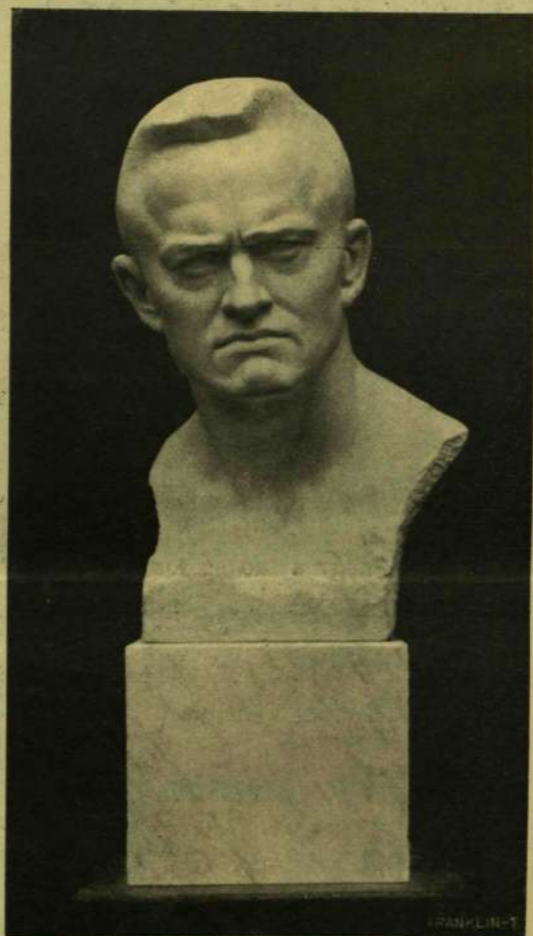
— Ön Szentléleki Sándornak az apja?

— Az vagyok.

— Miért jött a fia után? Most egyszerre eszébe jutott? Hisz' nyolcz évig nem törődött vele.

Lukácsy Lajos: Siremlék.

Istók János: Energin.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Az öreg halkan visszafelelt:

— Most tudtam meg, hogy hol van. Nyolcz év óta ma hallottam először róla hirt s egyszerre fölébredt bennem a vágy, hogy lássam. Egyszerre megborzadtam a magánytól, a melyben éltem, lelkeimet melegítette a remény, hogy a fiam talán szeretni fog.

Szentléleki is csak úgy morogta ezeket a szavakat, mintha magának beszélte volna. A színész hátrább tolt a székét s egyenesen Szentléleki szemé közé tekintett.

— Öreg Szentléleki, eleget élt már, eleget szenvedett már, az élet megkeményítette, hát megtudhatja az igazságot.

— Mi az? — kérdezte és rekedten előrehajolt.

A színész habozva hallgatott egy ideig, mintha tündődnék azon, a mit mondani készül. Azután lassan, szaggatottan beszélni kezdett:

— Szegény fiu nagyon beteg volt. Ő maga se tudta, hogy állapota milyen súlyos. Egy

nagy csapás adta meg neki a kegyelemdőfést: a felesége halála.

— Ki volt a felesége?

— Nem is tudja?

— Nem.

— Impérfalvi Eszter.

Itt újra szünet következett. Az öreg rágódott egy darabig ezen a meglepő dolgon. Aztán újra kezdte:

— És a fiam beteg még?

— Nem beteg.

— Meggyógyult?

— Meghalt.

Szentléleki Gáspár körültekintett. Hol van ő most? Miféle rémalak ez a vén komédiás, a ki pálinkától gözölgő szájjal ilyen retentő dolgok beszél neki? Hisz csak az imént volt még, hogy reményektől dagadó szívvel tört keresztül az erdő sűrűjén és az éj sötétségén. És most úgy érezte, hogy ezek a remények halkan, lábujjhegyen, egyenként lopóznak ki szívéből s azt otthagyják üresen, sötéten és hidegen. Hideg borzongás futott végig rajta. Föl akarta emelni kezét, hogy megsimogassa a haját, de nem volt képes. Föl akart ugrani és nem tudott. Valami rosz álom ez, melyből fel kell ébrednie.

— Nem igaz, a mit te beszélsz, — kiáltott hörögvé s megragadta a színész karját, — ugy-e nem igaz?

A színész nem felelt, arczán mély fájdalom vonaglott végig.

— Mikor halt meg?

— Öt nap előtt.

Szentléleki megrázkódott, belekapaszkodott az asztalba és fölállt. Ránézett a színészre s parancsoló hangon így szólt:

— Vezess a fiam sírjához.

Ott hagyták a kávéházat.

— Pista! — szólt a kasszás kisasszony — hány kupicza pálinkát ivott az a kőzos szakállú vén ember?

— Egyet.

— De gyöngé firma lehet. Látta, hogy tántorgott kifelé menet? Sokkal jobban, mint a színész.

Odakint a két vén ember egymásba kapaszkodott s a temető felé baktatott.

XIII.

Csimpolya Márton, a munkácsi régi temető első sírásója, vagy mint ő magát, ha bemutatkozott, nevezte magyar királyi fősírázó, mondom, Csimpolya Márton filozófus volt. Filozófussá tette a mestersége. Az a tapasztalat, hogy akár polgármester valaki, akár napszámos, egy napon odakerül Csimpolya Márton elé, a ki őt aztán szépen a föld alá dugja. Ezen nem változtat se gazdagság, se hatalom. Csimpolya Márton, a ki alárendelt szerepű, szegény szolgálélek volt, eleinte megdöbben a fölfedezésen, mely valóságos forradalmat idézett elő benne, de aztán belenyugodott. Vallat vont és így szólt magában: *Elégre ez az én titkom, én pedig nem szólok senkinek, így hát e miatt el se csaphatnak!*

És filozófiáját még mélyítette az a megfigyelése, az a sajátos dolog, hogy a mi az egész emberiségnek gyász és bánat, az neki mindennapi kenyér és öröm. Így hát Csimpolya Márton szembe találta magát az egész emberiséget. Ő egy külön kaszthoz tartozott, melynek érdekei homlokegyenest ellenkeztek az emberi faj érdekeivel. Minél többen pusztultak el az emberiségnek Munkácsos lakó részéből, annál fényesebben élt Csimpolya Márton. Nem volt ő embergyűlölő, ezt nem lehet mondani, de jobban szerette embertársait halva, mint elevenen.

Déry Béla: Borús nap a Zuyder-tónál.

A mai napja ebből a szempontból nagyon szépen sikerült. Két nagy temetés volt, megfelelő borralalóval. Ha Csimplolya Márton borralalót kapott, akkor rendesen elment egy közeli kocsmába azzal az ürüggyel, hogy áldomást iszik az elhunyt emlékére. Ezt ő a temetési szertartás kiegészítő részének tartotta, a mely nélkül a meghaltak talán ép oly kevéssé tudnának eligazodni a túlvilági utakon, mint a beszterlés, imádság és ének nélkül. A papon, a kántoron és a ministránsyerekeken kívül a sirás az, a ki nélkülözhetetlen azon a ponton, a hol az ember a sötét vizen átkel az alvilágba. Szerepének ez a fontossága Csimplolya Márton büszkévé tette s a temetések után történő ivását is valóságos szertartássá alakította át. Komolyabb és ünnepélyesebb formák közt még nem rúgott be ember, mint Csimplolya Márton. A misebort nem ihatja nagyobb áhitattal a pap, mint ő az áldomáspálinkát...

Kacziány Ödön: A Gellért éjfélikor.

feküdni. Csak Csimplolyára meresztett vavilla-tekintete mutatta, hogy hátra van még a fekete leves. Csimplolya tehát lefeküdt és mélysegen aludt, körülbelül éjfél után egy óráig. Ekkor arra ébred, hogy megzörgetik házának az országútra nyíló ablakát.

- Ki az és mit akar? — kérde hangosan.
- Két úr akar a temetőbe menni, — felelt egy hang.
- Nem lehet, késő van.
- Csak keljen föl, nagyon fontos dolog, nem bánja meg.

Csimplolya Mártonnak hirtelen eszébe jutott, hogy ő a tegnapi esti ivásért és a borralalóknak utolsó krajezárig történt elköltéséért még nem kapta meg a büntetését. És eszébe jutott az is, hogy ime, talán itt az alkalom, újabb borralaló megérdemlése, a mivel aztán elháríthatná a feje fölött függő veszedelmet. Sebiben kingrott az ágyból, felöltözött és kilépett. Odakint Szentléleki és a színész várták. A temető kapuján keresztül kihallgatta őket. Megtudta, hogy csak egy égő lámpásra van szükségük és arra, hogy kísérje el őket Szentléleki Sándor sírházhoz. A színész öt koronát csillogtatott előtte, ez döntött, kaput nyitott s pár perc múlva Csimplolya vezetése alatt megindultak a keresett sírhoz. (Folytatása következik.)

Darás János: Siremlék.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

A HÉTRŐL.

Bernfeld Mór egy — a maga üzleti körén kívül — ismeretlen, minden cím, pompa nélküli nevet és ötnegyed millió koronát kitévő különböző jótékony alapítványt hagyott maga után. Ekkora hagyaték emberbaráti célokra ebben a mi gazdag emberekben meglehetősen szegény országunkban maga is ritkaság: de a mi különös érdekességet, egy sajátos és kiválóan nobiles zománcot ad a dolognak, az a meghatározó ellentét a név szürkesége és a testamentum súlyos pompája között. Bernfeld Mór kereskedő volt, olyan ember tehát, a ki bizonyára igen jól ismerte értékét és — vásárló erejét a pénznek. Már pedig ötnegyed millió koronáért nagy ég! — mennyi mindent lehet venni ebben a szegény világban... Lehet vásárolni hirt, nevet, föltűnést, dicsőséget, címet, rangot, olcsóbb és — nemesebb szencziót. A mi nem is rossz dolog, erkölcsileg

mondásban van valami a mesék jótékony alakjainak az erkölcséből, a kik egy zacskó aranyat tesznek az utca hideg kővén alvó koldusaszszony tarisznyájába, azután eltűnnek. Bernfeld Mór nem mesealak volt, hanem ember, a kinek az az eltűnése, hogy — meghal. Neki meg kellett várnia azt a pillanatot, a mikor az arannyal telt zacskót leteheti a sokféle emberi szenvedés ölébe úgy, hogy a hála — ne érhesse utól. Hogy csak akkor tudják meg, milyen meleg szive volt, mikor ez a szív már hideg.

*

Az alkohol. Apostolok járásának korát éljük most Budapesten. Valóságos szenvedelemmel folyik a «magyarok fölvilágosítása» minden aktuális és kevésbé aktuális kérdésben. Egyre jönnek hozzánk ezekről a kérdésekről előadást tartani kisebb és nagyobb külföldi kapacitások: ki szoknyában, ki meg pantallóban. A

Pentelei Molnár János: Finis.

Tölgyessy Artur: Pipacsos rét.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

sem, hiszen nagyon jól tudjuk, hogy az emberi gyöngöcség igen áldásosan is kamatoztatható. Brazília fővárosában Rio-Janeiróban van egy hatalmas kórház ezer beteg számára berendezve, a melynek a homlokán ez a fölírás ragyog: Az emberi hiúság az emberi szenvedésnek. Ezt a fölírást Dom Pedró császár tette oda és pedig hiven az igazsághoz, mert a kórházat abból a rengeteg pénzből építtette, a mit rangért és címért fizettek a kincstárába gazdag és hű alattvalói. Az ilyen hiúságot nem lehet tehát mereven elítélni, mert abban a pénzben, a melyből éhez az emberek élt, szegény betegek ápolást, orvosságot, elnagyott meg árva gyermekek ellátást kapnak, mindig van erkölcs, ha — csak utólag szállt is bele. Ha Bernfeld Mór már életében osztja el a temérdek kincset, a mit jótékony célra hagyott, érdeme a köz irányában nem lett volna kisebb, csak a maga irányában lett volna háládatosabb. A mi tehát az eljárásában csillogóan érdekes, az a lemondás a hálaról, az egyetlen jóról, a mi a cselekedeteiben neki magának szólt volna. Ebben a le-

világért se akarunk ezen panaszkodni: okos embereket mindig szívesen látunk, hallgatunk, ha van kitől és van mit: örömet tanulunk. Most szerencsénk volt egy igen hires, igen érdemes svájci tudóshoz, Forel Ágostonhoz, a kinek a pszichiátria a tudománya, a passziója pedig — a hangyaszat. Neki van talán az egész világban a leggazdagabb hangyagyűjteménye. Forel tanár nem a passziójának hódolni jött Budapestre, hanem a tudományos megismeréseit hirdetni és az előadásainak a célzata valóságos irtóháború volt az — alkohol ellen. A ki végighallgatta ezeket az előadásokat, megfagyott benne minden csöpp — alkohol, a mit életében megivott és egyenesen a patikába szeretett volna rohanni — ellenmeregért. Mert a nagy tudós előadásában az alkohol a legrettenetesebb méreg tulajdonságait öltötte magába, a mely az embert megrontja testében, lelkében, erkölcsében, elméjében. Beteggé, ostobává és gonoszszá teszi. Szó sincs róla, az alkohol nem tartozik ama jók közé, a melyeknek a befogadására, a velük való élésre az iskolában meg a szószéken kellene buzdítani

az embereket, sőt ellenkezőleg, helyesebb is, szükségesebb is a tőle való tartózkodás: de az ördögnek se tesz rossz szolgálatot az, a ki még feketébbre festi, mint a milyen. Erre épen a Forel hazájában, Zürichben talált érdekes és multságos példát e sorok írója. Ott egész sereg alkoholmentes vendéglő van, a hol különböző gyümölcsnedvekből készült alkoholmentes «bort» mérnek. Megkérdeztem egy igen mértékletes életet élő zürichi urat: Kóstolta-e már ezt az italt?

— Igen, felelte, és ajánlom is mindenkinek, hogy legalább egyszer igyék belőle, mert — csak akkor tudja majd igazán megbecsülni a valóságos, jó borocskát.

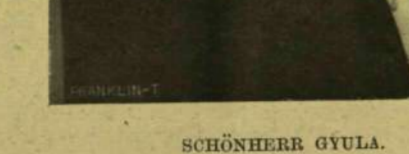
Az alkoholizmus csunya és veszedelmes baj, de azért kár lenne minden bort kiönteni. Senkinek se árt meg, ha nem iszik bort, de egy pohár bor még nem mérgezi meg se a testet, se az elmét, se a lelket. Csak akkor, ha ez az egy pohár már — egy pohárral több a

kelleténél. Forel apostola az antialkoholizmusnak, tehát a tulzása is természetes. A ki vizet prédikál, az csakugyan ne igyék bort, még egy gyűszűnyit sem. Ez hozzátartozik a meggyőződése erkölcséhez. De nem mindenki apostol és a ki nem az, megmaradhat normális embernek, ha már ivott is egy pohár bort életében.

*

Nagy-Olahország. A delegációk legutóbbi ülészése idején egy magyar delegátus, úgy tudom Thorotzkay Miklós gróf meginterpellálta a külügyminisztert a Romániában használt iskolakönyvek, főleg pedig egy földrajz miatt, a mely kissé fantasztikusan jelölte meg Románia határait. A magyar lapok most reprodukálják ennek a földrajznak a mappáját: a mely a román királyság egy igazán bámulatos csodatételének az ábrázolata. Ezen a térképen Románia nemcsak lenyel egy darab Magyarországot: de nagyobb darabot nyel le, mint a mekkora maga Románia. A mappán Debreczen is már jól bent van Oláhország

bán: a mi nyilván mutatja, hogy a Nagy-Románia ábrázolásának tág a gyomruk, de nagy a szájuk is, különben ekkora falatot be nem tudnának venni. Szó a mi szó: az bizonyos, hogy a térképésznél igen nagy mesterség. A nagy térkép-alkotók: Nagy Károly, Nagy Lajos, Mátyas király, Napoleon, Bismarck neveit a história őrzi a halhatatlanságnak még akkor is, ha az a térkép, a mit ők alkottak, már meg is másult. A história igazában alig más, mint a térképalkotások följegyzése. Abban a derék oláh térképrajzolóban, a ki most «szőnyegre került», bizonyára az alkotás ambíciója nyugtalanodott. Azt a szerepet, hogy a valóságnak egyszerű másolója legyen, keveselte. És mert ő se Nagy Lajos, se Napoleon, se Bismarck, úgy alkotott, a hogyan módjában volt. A szegény Dávid koldus szisztemája szerint, a ki a szegények házában haldokolván, végrendeletet diktált, a melyben egy kerek milliót hagyott jótékony cselokra. Mikor aztán megkérdezték tőle, hol van ez a pénz, így felelt:

SCHÖNHERR GYULA.

zsolni az «elvarázolt» milliókat, de legalább egy kis haladékat ad a szomorú valóság teljes elfogadásáig. És ez is valami, mert a pesszimisták szerint maga az élet se más, mint haladék a biztos elmúlásig.

A MÜCSARNOK TAVASZI TÁRLATA.

Vive Rochette! Párisban elfogták a nagy fezőrt, Rochette bankárt, a ki mindenféle hamis cézzel meg szelhámos ürüggyel nem kevesebb, mint nyolcvan millió frankot mozgósított nagytökeket meg kistökéseket pénzéből. Végre galléron ragadták, börtönbe dugták és ime, mi történt? A kárvallottak tömege, a megcsalottak, az ezer meg ezer, a ki Rochette mester megkérésitől, kifosztott, becsapott, összeverődik és viharos indulattal szítja, vádolja — nem a svihákot, a ki kizsebelte, hanem a hatóságot, a mely ezt az urat ártatlanná tette. Jogtalanságnak, igazságtalanságnak, sőt gonoszvágnak bélyegezik, a mi vele történt és szenvedelmest követelik, hogy bocsássák szabadon. Demonstrálnak az igazságszolgáltatás ellen és a megrontójuk mellett. Nemde: ez a jelenség különösnek, visszának és érthetetlennek látszik? Pedig egyáltalában nem különös és olyan könnyen megmagyarázható, hogy majdnem természetes. Csak eszünkbe kell idéznünk a keserű filozofus mondását: az emberek mindig hálásabbak azoknak, a kik kellemes hazugságokat, mint azoknak, a kik kellemetlen igazságokat mondanak nekik. És a haragos francziának kétszeres okuk van jobban szeretni Rochette urat, a ki gyönyörű hazugságokkal, aranyvárok ígéréteivel fuvalgatta ki a zsebköször, a melyre jó frankot, mint a rendőrséget, a tely ezeket az ígéretekét kegyetlenül leleplezte — épen azért, mert ők a becsapottak. Rochette nekik az illúzió volt, a jó reménység, az aranyhegyek ábrándja és a Rochette fölétele: az illúzió elröpülése, az aranyhegyek elszűrése. Már pedig az ember ragaszkodik az illúzióhoz, nem mond le egykönnyen az ábrándjairól, pláne, mikor ez a lemondás drága pénzbe is kerül. Hogy Rochette mester ért az emberek bizalmának a megnyeréséhez, ennek gyönyörű bizonyosságát adta a sikereivel, már pedig akkora bizalmat, a mely nyolcvan millió, frankot tud összetaborozni a mások zsebéből: egy pillanat alatt nem lehet kiüríteni. Mi sem természetesebb, hogy ez a bizalom nem akar meghalni, mert a halála nyolcvan millió frank halálát jelent. Ezt a halott voltából is fölíriják a szegény, becsapott érdekeltek, a kiknek a Rochette ártatlanságához való górosos ragaszkodása a legtermészetesebb és legmegbocsáthatóbb — önzés. Naiv, de nagyon emberi fanatizmus, vonalógó reménykedés: hátha igazsággá tudna erősödni a hitük. Ez a ragaszkodás persze nem tudja megint visszavará-

csarnok teremt s önálló, komoly véleményét alkotva, műélvezetében nem zavarható.

A jelenlegi kiállítás színvonalát művészi tekintetben, nagyban és egészben, megfelel a legjobb nemzetközi kiállításokénak Közép-Európában.

Változatos, úgy nagyobbabszabást alkotások tekintetében, mint a képviselt irányokat illetőleg.

A közelmúlt kollektív kiállítások nem egy nagy sikert ért művésze ismét megjelent alkotásaival a Múcsarnok termeiben.

Alig találhatunk műfajt, mely ne lenne elég gazdagon képviselve, a grafikai kivéve, mely ez alkalommal elenyészőben csekély számú művet mutathat fel.

Az elfogulatlan műértő végigjárva a termekben, harmonikus, kedvező benyomást nyer, s úgy a festészeti, mint a szobrászati műveket illetőleg, számos igen érdekes, magasabb művészeti szinten álló művet fog hosszasanban s élvezettel méltathatni.

Zeno.

SCHÖNHERR GYULA.

1864—1908.

Tudományos és irodalmi körökben már rég ismeretes volt, hogy Schönherr Gyula nem fog többet dolgozni, hogy betegsége gyógyíthatatlan, s mégis megdöbbenést és részvétet keltett halála híre. Nagyon sokakban hagyott rokonszenves emlékezetet maga után, sok munkát vártak még tőle, erős becsapást, tehetőséget, — szóval időnek előtte, hivatásának betöltése előtt szakadt meg a pályája. Egygyel több az ő halálával a magyar kultúra ama munkásainak száma, a kik töredékben maradtak; sokat ígértek, kisebb részt be is váltották, de a nagyobb része ígéreteiknek soha többé nem fog bevélni.

Schönherr Gyula (Nagybányán született 1864-ben) első sorban történész volt Salamon Ferenc és Szilágyi Sándor tanítványai közül való volt, így iskolán ment keresztül, mielőtt a tudományos munkásságba befogott volna. E mellett világos eszü, jó ítélő és előadó képességű tudós volt, nemesak az életlen adatok iránt volt érteke, hanem az iránt az élet iránt is, a melyet ez adatok a látni tudó számára föltárnak s csak az előtt takarnak el, a ki nem tud a fölszínről mélyebbre látni. Főleg a vegyes házi királyok korabeli magyar történettel foglalkozott, a Jagellókkal, Anjoukkal és Hunyadiakkal. Legismertebb munkája Korvin János életrajza s az a fejezet, melyet a Millenniumi Magyar történetbe Zsigmond és Albert királyok koráról írt. Kisebbedolgozatának, tanulmányainak, akadémiai értekezéseinek száma igen nagy. A tulajdonképpen történetudományon kívül foglalkozott ezimertánnal, családtörténettel, középkori bibliográfiával is. Ily módon a tudós körökben már fiatalon tett szert tekintélyre; akadémikus, egyetemi magántanár lett s a Nemzeti Múzeumban is, mint a levéltári osztály vezetője hamar jutott előkelő állásba.

Utolsó éveiben még másik fontos kulturális feladattal foglalkoztatva munkáerejét. A múzeumok és könyvtárak főfelügyelőségének előadója lett e testület szervezésekor. Tudjuk, hogy a főfelügyelőség szervezése kiinduló pontja lett egész sereg vidéki múzeum létesülésének, számos már régebben létezőt múzeum felvirágzásának. Az e körül kifejtett nagy adminisztratív és tudományos munka — az állami dotációk elosztása, múzeumi kutatások irányának, körének, terjedelmének megállapítása, hatóságokkal, magán-emberekkel való tárgyalás múzeum-ügyekben, sokféle reprezentálás stb. javarészből az ő vállára nehezedtek. S ő ezt a munkát is derekasan végezte, — a magyar múzeum-ügy sokat köszönhet az ő munkájának. Természetében rejtett, hogy mindennek, a mibe befogott, egész becsapásával fektűt neki, — talán ezért is emészette el időnek előtte szervezetét.

A társadalmi körökben is sok hive, jó barátja volt s ezek mind fájdalommal és részvéttel hallották mintegy másfél évvel ezelőtt halálos megbetegedésének híreit. Egy-két hónappal ezelőtt jobb hírek hallatszóttak róla, de csak-

hamar kiderült, hogy a fölépüléséhez kötött remények hiábavalók voltak. A betegség diadalmaskodott rajta s megfosztotta a magyar kultúrát egy derék munkásától.

LEHÁR FERENCZ.

Az operett vidám birodalmát évek hosszú sora óta nem hódította meg zeneszerző olyan diadalmasan, mint a «Vig özeveg» szerzője. A kedves, bohó műfaj, mely Offenbach fölép-tével egy csapásra nyerte meg a maga számára a színházba járó embereket, a bécsi Strauss-szal és Souppével, majd Planquette-el, Millőckerrel s néhány igazán kiünő színész-szel és színésznővel népszerűségben egy időre játszva legyőzött minden más szinpadí műfajt, — éveken át csak úgy tengődött, nem voltak nagy sikerű új szerzők s lassankint elfogytak — nálunk és külföldön is — az igazi kiváló játszói. Megpróbáltak friss vért önteni bele a táncos és kiállításos angol operettel, de csak ideiglenes sikerrel. Elhamarkodott jósok már az operett pusztulásáról sopankodtak, szinigazgatók a régi híres operettek fölélesztésével kísérleteztek, kiterjesztették az operett fogalmát énekes bohózatokra, vig operákra, — a mikor egyszerre csak a «Vig özeveg» meseszerű sikere járta be a világot. Hamarjában alig lehet találni külső arányaiban ehhez fogható sikert. Százszor és százszor játszóttak minden német operett-szinpadon, a magyar szinpadon, Angolországban, Amerikában, — szinte csillagászati számok lennének belőle, ha statisztikát akarnánk csinálni a «Vig özeveg» előadásairól.

Ebből érthető, ha most Budapest is nagy érdeklődés várta Lehár új darabjának, a «Három feleség»-nek bemutatóját a Népszínházban. De érdeklődhetik iránta a magyar publikum más okból is. Lehár félig-meddig a miénk is. Cseh eredetű apától származik ugyan, de Komáromban született, a hol apja katonai karmester volt. S sorsa később is, miután Prágában elvégezte a konzervatóriumot, visszahozta Magyarországra: ő is katonai karmester volt Losoncban egész 1893-ig. Aztán tengerészi karmester lett Pólában, majd Budapestre került ismét s itt ismeretlenül, sok közdelem közepette élt, várta a siker felderítését. Itt Budapest került először szinpadra «Kukuska» című operájával, melyet aztán Lipesében is előadtak. Igazi sikert azonban nem tudott vele aratni s ezért elkedvetlenedve az operától, a könnyedebe zenére adta magát. Rövid idő múlva mutatkozott neki a siker a «Drótostó» című operettel, mely nálunk is kedvelt darabja lett egy időre a közönségnek, de ekkor még csak úgy látszott, hogy Lehár egyike marad a jó középszerű operett-szerzőknek. Csak a «Vig özeveg»-gyel jutott a siker kedvezesei sorába s lett a legkapósabb operett-szerző az egész világban. Ekkora sikere talán nem is lesz többé soha — az ilyet a legkritikáns ember éri el kétszer — de ez csak annál erősebbé teszi az érdeklődést új darabja iránt.

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Iria Fogazzaro Antonio. — Fordította Bezerédj István.

A házkutatás utáni napon, Oria, Albogasio, S. Mamete tele volt sottogásokkal: «Hallottátok? — Oh, szent Isten! — Hallottátok? — Oh, édes Szűz Mária! — A legerősebb sottogások voltak, melyek a tényt Pasotti Barbarinnak tudomására hozták. Férje kiáltotta szájjába: «Maironi! Rendőrség! Csendörök! Elfogták!»

Szegény asszony azt hitte, hogy egy hadsereg sópörte el az ő barátait s elkezdett fujtatni, mint egy lokomotív. Jajgatott, sirt, kérdezte Pasottitól a gyermeket. Pasotti, a ki semmi esetre sem akarta neki megengedni, hogy lemenjen Oriába s ezen körülmények között szeretetet mutasson Maironiek iránt, oly tagléjtással felelt, mely a sópörteshez hasonlított. El, elment az is! S a cseléd? Ott lesz a cseléd? — A hamis ember egy második sópör-

Lehár Ferencz

LEHÁR FERENCZ ARCZEPE ÉS NÉVALÍRÁSA.

ütést mért a levegőbe és Barbarin úgy értette, hogy ő cs. kir. Felseje elvitette a cselédet is.

De a leggonoszabb sottogások Valsoldától nagyon messze hangzóttak el, a Maironi-palota egyik termében, Bresciában. Tiz nappal a házkutatás után, S. Giustina Greisberg lovag, Maironi unokatestvére, a ki Radetzky tábornagy kormányához volt beosztva Veronába 1853 óta s azután urával Milanóba költözött, a Maironiház előtt kiszállt a bresciali cs. kir. biztosnak kocsijából, kinek néhány óra óta vendége volt. A lovag, 40 év körül szép ember, felcizomázva és illatszerezve, nem nézett nagyon vidáman, mialatt az elfogadó termemben állt és nézegette a földzetnek régi stuccóit, várakozva a marchesára, ezeken kortársára. Azonban, a mikor a szemközti ajtó egy szolgának kitarta s azon lassan belépett ő méltóságának vastag személyisége, márvány arca és fekete parókája, a lovag átváltozott és buzgó megcsókolta az öregnek ráncos kezét. Egy Ausztriához hű lombardiai hölgy ritka és nagybecsű állat volt a cs. kir. kormány szemében, minden becsületes hivatalnok a legalázatosabb udvariassággal tartozott neki. A marchesa lovag-únokacsésnek hódolatát szokott flegmatikus méltóságával fogadta, s leülttente őt, kérdezte, mi újság övéinél, megköszöntve látogatását, mindig ugyanazon álmos torokhangon. Végre kezeit hasárára téve s kissé lihegve a sok beszéd által okozott fáradságtól, várni látszott az unokács szavait.

Várta, hogy a házkutatásról és Ribera mérnököt fog beszélni. Egykor már kifejezte előtte nem-tetszését, hogy Franco nejeinek és Ribera-nak befolyása alatt áll, bámulattal, hogy a kormány fizetésben részesít valakit, a ki 1848-ban nyíltan adta a liberálisit s kinek családja, különösen az «egérgőz» kisasszony, a legszemtelenbb liberálismust valja. Greisberg lovag azt felelte, hogy ezen böles észleletit figyelembe fognak vétetni. Ezután a marchesa Zerboló biztost biztatta fel a szegény főmérnök ellen. Zerboló által tudott a házkutatásról; ezért, a mikor Greisberget látta, úgy vélte, hogy erről akár vele beszélni. Már most szivesen felhasználna a kormányt az ő egyéni gyűlölségei érdekében, de elvből soha senki iránt nem érezte magát halára kötelezve. Az osztrák kormány próbára téven egy hitlen tisztviselőjét, saját érdekében cselekedtet. Ő nem kérelmezett semmit, nem az ő dolga volt valamit kérdezni; a lovagot illetve, hogy elsőnek beszéljen. De a lovag ur, a ki ravasz eselszövő és gögös volt, a maga

részéről nem így értette a dolgot. Az öreg kedvezményt kívánt s miután megkapta, meg kellett hajolnia, hogy a kormány jótévő karmait megcsókolja.

Hallgatott egy kevéssé, hogy összeszedje magát és lássa, enged-e a másik. Látván, hogy az keményen tartja magát és néma marad, egyszerre ő látgult meg és mosolyogva, kedvesen elmondta, hogy Veronából jön, kérte, találja ki, minő körutat tett! Oly kedves vidéken jött át, oly gyönyörű, oly pompás villát látott, egy paradicsomot! Kitalálni valamit nem volt erős oldala a marchesának; kérdezte, vajon Brianában volt-e? Nem, Veronából Bresciába nem jött Brianán keresztül.* Viszatért a villához és oly apróra leírta, hogy a marchesá kénytelen volt felismerni a saját monzambanói birtokát. Ekkor a lovag felszólította, találja ki, miért ment egyáltalán megnézni a villát. Az öreg rögtön kitalálta a komédiának egész szövetét, melyet előtte elmondtak, de együgyű arca nem árult el semmit. A bresciali biztos egy más alkalommal puhatalódzott nála, hogy megtudja, nem adná-e bérbe villáját a tábornagy ő exczellenziájának; s ő, a ki a bresciali liberálisok titokban felgyújtással és halállal fenyegettek, tisztelettel kibűvöket keresett. Most Greisberg beszédéből kiérezte az egyezségnek hallgatolagos ajánlatát és védelembe helyezkedett. Bevallotta unokácsesének, hogy ezt sem tudja kitalálni. Már azt képzeli, hogy napról-napra ostobább lesz. Az évek és a kellemetlenségek.

— A napokban is volt egy nagy, — szólott — Megtudtam, hogy a rendőrség házkutatást tartott unokám házában Oriában!

Greisberg, érezvén, hogy a hypokrita öreg kisiklik kezei közül, eldobta a keztyűt és megfogta őt karmaival.

— Marchesa, — így szót olyan hangon, mely nem tűrt ellenmondást, — kegyednek nem kell kellemetlenségekről beszélni. Kegyed én általam és a porlezai biztos ur útján becses felvilágosításokat szolgáltatott a kormányynak, mely a kegyed érdemeit figyelembe veszi. Unokájának egy hajszálnyi baja sem lett s nem is lesz, ha eszénél van. Ellenben sajnálom, hogy talán nem lesz mód szigorú rendszabályokat követni egy más egyénell szemben, kivel ön egyénileg haragot tart. Hogy módot találjon ezt a személyt sújtani, a porlezai biztos ur többet is tett kötelességénél. Beláthatja marchesá, minden további magyarzást nélkül, hogy nincs szó kellemetlenségekről, sőt le van kötelezve a kormányynal szemben.

A marchesa sohasem hallott ily magas hangon s ily rettenetes tekintéllyel beszélni. Talán szíve megveto véreseinek felett meg nyakának és fejének látható föltonos hullámszája, merev keble fölött; de úgy látszott valóban, mint egy állat, a mely fátársággal törekszik lenyelni egy óriási falatot. Bármint volt is, mégszem hajlott meg annyira, hogy egy belenyugvó szót szólna. Csak miután visszatért a nyugalom, megjegyezte, hogy sohasem kívánt rendszabályokat senki ellen, hogy ha a házkutatásnál nem találta semmi Ribera mérnökre terhelőt, ennek csak örül, de különben a Ribera-házban beszéltek mindenféle s a beszédekhez nehéz megtalálni. A lovag szelidebben beszélt, hogy nem mondhatja, találtak-e valamit vagy sem, s hogy az utolsó szót a tábornagy fogja kimondani, a ki személyesen szándékozik az ügygel foglalkozni. Ez módot nyújtott neki, hogy visszatérjen a monzambanói villáról való beszélgetésre. Formálisan kérte Ő Excziájá részére, ki egy hét múlva készült odajönni. A marchesa megköszöntöte a nagy kitüntetését, azt mondta, hogy villája nem érdemel ennyit, hogy nagyon is szűknek tartja, hogy javítások szükségesekek rajta, s hogy ezt meg kell mondani Ő Excziájának. Szerette volna halogatni, de a lovag újabb karomszorítással kijelentette, hogy azonnal fel kellene határozottan: igent vagy nemet, s az öreg végre is kénytelen volt fejte hajtani.

— Hogy kedvébe járjak Ő Excziájának, — mondta.

Greisberg rögtön szeretetreméltó lett, tréfált az eljárásról, melyet ama mérnök úr ellen folytatmatha lehetne tenni. Nincs szó vér ontásáról,

* Brianza, a Como-tó melléke, Bresciától nyugatra, ellenben Verona Bresciától keletre van.

RÉGI SZEPESI SZOBA BELSEJE.

legfeljebb egy kis tinta ontásáról; nem veszik el tőle a szabadságát, inkább teljesen visszadják neki.

A marchesa nem moceztant. Két pohár limonádét hozott és lassan szüresölte a magáét, apró kortyokban, az elégtelenségnek határozatlan kifejezésével a kortyok között, mintha a limonádében valami újszerű kitűnő zamat volna. A lovag mégis szeretett volna valami kifejezett véleményt hallani tőle Ribera ügyében, bevalását kívánságának, és hirtelen kiürített poharát a tálcára téve, így szólt:

— Majd én foglalkozom vele, tudja, s akkor sikerülni fog. Meg van elégedve?

A marchesa folytatta a limonádé szüresölését, nagyon lassan s a pohárba nézve.

— Nem jó? — kérdezte unokaöccsére még egyszer, hiábavaló várakozás után.

— De igen, jó, — felelt az álmos orrhang. — Lassan iszom, a fogaim miatt.

V. FEJEZET.

A szél és a diófák titka.

Mária láza csak nyolc napig tartott s mégis mikor a kicsiny felkelt, szülei oly megváltozottak találták arcában és kedvében, mintha a nyolc nap nyolc hónap lett volna. Szemei sötétebb színűek lettek, a komolyságnak és korai érettségnek különös kifejezést öltöttek. Tisztábban és gyorsabban beszélt; de olyan személyekkel, a kik nem tetszettek neki, egyáltalán nem beszélt, még csak nem is köszöntötte őket. Ez jobban bántotta Francót, mint Lujzát. Franco szerette volna, ha nyájasabb lenne, míg Lujza félt elrontani őszinteségét. Mária anyja iránt nem annyira mutató, mint heves szeretetet érzett, szinte büszke és féltékeny érzelmeket. Atyját is nagyon kedvelte, de észre lehetett venni, hogy érezte, mennyire különbözik ő tőle. Francónak szenvedélyes kitörései voltak irányában, megölelte váratlanul, megszorította; elhalmozta csókokkal s akkor ő hátra szegte fejét és kezeikéjét atyja arcának feszítve, sötétben nézett rá, mintha valami idegenszerű vagy ellenszenves volna benne. Gyakran haragosan meg is szidta őt Franco, s Mária sirt, könnyein keresztül mereven és mozdulatlanul nézte őt, megint olyan kifejezéssel, mintha nem értené. Franco látta és helyeselt, igazságosnak találta a gyermek előszereztét anyja iránt, nem kételkedett, hogy később Mária őt is gyengéden fogja szeretni. Lujzának férje iránti szeretete folytán épen nem tetszett, hogy a gyermek nagyobb vonzalmat mutat ő iránta, csak hogy ez az érzése nem volt élénk és őszinte, mint Franco nagylelkű megnyugvása. Lujza szíve mélyében úgy érezte, hogy Franco, dacára a sok kitörésnek, úgy szereti leányát, mint egy tőle különböző lényt; míg ő, kinek nem voltak gyengédségében külső roha-

mai, úgy szerette a gyermeket, mint önmagának élő részét; ezért nem is találhatta igazságtalannak, hogy az jobban szereti őt. Azután szívében a jövő Mária képe valószínűleg különbözött attól, melyet Franco képelt el. Már e miatt sem bántotta, hogy erkölcsileg túlsúlytalán bir leánya felett...

November 6-ikán reggeli után Franco vette nagy kertész-ollóját, hogy szokása szerint lenyessze a száraz ágakat a kertben és a terrazon. Oly szép, oly békés óra volt, hogy az ember szíve elsorult; egy levél sem mozdult; a levegő nyugat felé kristály-tiszta; keletre könnyed gőzök közé burkolva az Ostezo és Porlezza közti hegyek, a házat elárasztotta fénynyel a nap s a tóban reszkető tükröződése; a nap nagyon meleg volt, de a crysanthemumok a kertben, az olaj- és babérfák a parton, a levegőnek bizonyos frissesége, a szél teljes hiánya, a Como-tónak hótól fehérülő légies hegyei egyaránt hirdették melancholikusán, hogy a kedves évszak haldoklik. Lenyessván a száraz galyakat, Franco azt indítványozta feleségének, hogy hajón menjenek Casaricóba, visszavinni Gilardon barátjuknak a *Mysteres du peuple* első két kötetét, melyet pár nap alatt mohón fel-faltak, s elkérni a harmadikat. Elhatározták, hogy délben fognak elindulni, miután lefektet-

RÉGI SZEPESI FÉM-EDÉNYEK, PÁSZTOR-ESZKÖZÖK, KÉRFESTŐ-MINTÁK, CSIPKÉK.

A FELKAI TÁTRA-MÚZEUMBÓL. — Jalfy Gyula féltétele.

ték Máriaát. De még mielőtt Mária ágyban lett volna, megjelent Pasotti Barborin, lihegve, ferdén feltett kalappal és köpenyvel. A kertecske ajtajától jött fel és megállt a terem küszöbén. Először jött a házkutatás óta; meglátta barátait, összecsapta kezét, halkán ismételte:

— Oh, uram, oh, uram, — Lujzához rohant, elborította őt csókokkal.

— Kedves asszonyom! Kedves asszonyom! Szívesen megtette volna ugyanezt Francóval is, de ez nem szeretett bizonyos ömlengéseket, arca kevéssé volt bátorító, miért is szegény asszony megelégedett azzal, hogy megfogta és megrázta mindkét kezét.

— Kedves don Francóm, kedves don Francóm!

Végre karjaiba zárta Máriaát, a ki kezeikéjét arcának szegte, hasonló arcot vágva, mint apja.

— Vén vagyok, mi? Rút vagyok, mi? Nem tetszem neked? Nem baj, nem baj, nem baj!

S alázatosan csókolni kezdte karjait és vállait, nem mervén savanyú arczcsokájához közelíteni. Ezután elmondta barátainak, hogy jó újságot hozott nekik és szemei ragyogtak ettől az örvendetes titoktól. A marchesa írt Pasottinak s levelében volt egy mondat, melyet Barborin kívülől betanult: «Értesültem élénk sajnálattal (élénk sajnálattal, így van igazán!) az oriai szomorú esetről... esetről... (várjon), az oriai szomorú esetről (ahá!) s ámbár unokám nem érdemel semmit (imé, minő türelem!), kívánom, hogy ne legyenek rossz következményei.»

A mondatnak nem volt nagy sikere. Lujza sötét arcot csinált és nem beszélt; Franco feleségére nézett és nem merete előadni a kedvező magyarázatot, a mely nyelvén volt, de valóságban nem jött szívéből. A szegény Barborin, a ki felhasználta férjének Luganóba való menetelét, hogy fusson és elhozza czukorkáját, nagyon bántódott, megadással nézte hol Lujzát, hol Francót s végre is zsebéből kivett egy igazi és valódi czukorkát, hogy Máriaának adja. Majd megértvén, hogy a házaspár el akart menni a hajón és vágyódván egy kevéssé Máriaával maradhatni, annyit beszélt és integetett, hogy azok elmentek, megbizva Veronikát, hogy a gyermeket kissé később fektesse le.

Mária nem látzott élvezni öreg barátjának társaságát. Makacsul hallgatott s kis vártatva felrehúzta száját és könnyekre fakadt. Szegény Pasottiné nem tudta, minő szentet hívjon segítségül. Hívta Veronikát, de Veronika egy finánczsal beszélgetett és nem hallott, vagy nem akart hallani. Kínálta gyűrűt, óráját (még talán a holdat is az égből), sőt Beauharnais alkirályné divatja szerinti nagy kalapját is, de Máriaának semmi sem volt tetszésére, tovább sirdogált. Akkor észbe jutott a zongorához

ülni s elkezdte kopogtatni egy vizözön előtti dallamnak nyolcz-tíz ütemét. Ekkor Mária hercegnő megszédült, megengedte, hogy kamara-zenésze felvegye őt oly gyengéden, mintha károskái pillészárnyak volnának és ölébe ültesse. Hallván a dallam öt vagy hat ismétlését, Mária unott arczcsokát csinált, megpróbálta le- szórnai a zongoráról a zongorázó ránezés kezét és halkán szólt:

— Énekelj nekem egy dalt.

Majd nem kapván feleletet, megfordult, szemébe nézett és torkaszakadtából kiáltotta:

— Énekelj nekem egy dalt!

— Nem értem, — felelt Pasottiné. — Süket vagyok.

— Miért vagy süket?

— Süket vagyok, — felelt a szerencsétlen mosolyogva.

— De miért vagy süket?

Pasottiné nem tudta elképzelni, mit kérdezhet a gyermek.

— Nem értem, — szólt.

— Akkor — felelt Mária nagyon komoly képpel, — ostoba vagy.

Ezután felhúzta szemöldeit és siró hangon ismételte:

— Egy dalt akarok!

Valaki így szólt a kertből:

— Itt a dalos bácsi!

Mária felemelte arcát, mely örömtől ragyogott.

— Missipipi, — kiáltott, s lecsúszott Pasottiné öléből, elébe futott a belépő Piero bácsinak. Pasottiné is felkelt meglepetve és kinyújtotta karjait a váratlan jó barát felé, nevetve.

— Ön itt! Ön itt! — s futott, hogy üdvözölje. Mária oly erősen kiabálta: «Missipipi, Missipipi!», s oly szorosan belesimpszakodott a bácsi lábaiba, hogy ez, ámbár úgy látszott, mintha nem lenne kedve hozzá, kénytelen volt leülni a kanapéra, felvenni a gyermeket ölébe és ismételni a régi éneket:

«Kegyetlen Ombretta...»

Négy vagy öt Missipipi után Pasottiné felve, hogy férje visszatér, elbucszott. Veronika le akarta fektetni Máriaát, a kicsike haragudott, a bácsi közelépett:

— Hagyd egy kissé itt, — s kiment vele a terraszra, megnézni, vajjon a papa és a mama visszajönnek-e.

Semmiféle hajó nem jött Casarico felől.

A kicsike meghagyta a bácsinak, hogy üljön le és felmászott térdeire.

— Miért jöttél? — szólt. — Tudod, nincs ám ebéd számodra.

— Majd te csinálj nekem ebédet. Azért jöttem, hogy veled maradjak.

— Mindig?

A TERMÉSZETRAJZI GYŰJTEMÉNY.

— Mindig.

— Igazán, mindig, mindig?

— Igazán mindig.

Mária hallgatott és elgondolkodott. Azután kérdezte:

— Mit hoztál nekem?

A bácsi kivett zsebéből egy kis gummibabát. Ha Mária tudhatta volna, érthette volna, minő lelkiállapotban, minő csapás súlya alatt ment a bácsi, hogy a babát megvegye neki, sirt volna a meghatottságtól.

— Csunya ez az ajándék, — szólt, visszaemlékezve a bácsi többi ajándékaira. — És ha itt maradsz, nem hozol nekem többé semmit?

— Semmit.

— Menj el, bácsi! — szólt.

Amaz mosolygott.

A hajó ezalatt megjött, Lujza és Franco kiszálltak, nem gyanítva semmit, gondolva, hogy a gyermek alszik. Franco elsőnek látta meg a passiflora hulló ágai alatt a bácsit, a mint az ölében ülő Mária fölé volt hajolva. Meglepetésében nagyot kiáltott s oda futott, követve Lujzától, s azzal a gondlattal, hogy valami történhetett.

— Te itt vagy? — szólt futtában. Lujza elhalványult és semmit sem szólt. A bácsi felemelte fejét, meglátta őket; ezek rögtön megértették, hogy rosz újság van, sohasem látták ilyen komoly képpel.

— Adieu! — így szólt.

— Mi történt? — suttogta Franco.

Amaz intett mindkettőjüknek, hogy a terraszról a loggiába menjenek, oda követte őket, kitarja karjait szegény öreg, mint egy keresztre feszített és szomorú, de nyugodt hangon mondta:

— El vagyok csapva.

Franco és Lujza egy pillanatig ránéztek, mintegy értelmetlenül. Azután Franco kiáltott:

— Oh, bácsi, bácsi! — és megölelte őt. Látva ezt és anyjának arcát, Mária sírva fakadt. Lujza iparkodott elhallgattatni őt, de neki magának is, az erős asszonynak, torkát fojtogatta a sírás.

Leülve a terembe kanapéra, a bácsi elbeszélte, hogy a comói cs. kir. kiküldött delegátus hívatta őt s megmondta neki, hogy az oriai házában tartott házkutatás váratlan és sajnálatos eredményeket szolgáltatott; hogy miket, azt határozottan nem akarta neki megmondani. Azután hozzátette, hogy pert akartak indítani ellene, de a kormányval szemben tanúsított hosszú és dicséretes szolgálataira való tekintettel megelégedtek azzal, hogy elvették hivatalát. A bácsi ragaszkodott hozzá, hogy ismertessék meg vele a vádak, de amaz elbocsátotta felelet nélkül.

— S azután? — szólt Franco.

— Azután? — A bácsi elhallgatott kissé s azután egy szertartásos mondatot hangoztatott, melynek eredete ismeretlen s melyet ő maga és tarokkista-társai szoktak ismételni, a mikor a játék kétségbejöttön roszul ment:

— Meg vagyunk süttve-főzve, ó királyné!

Hosszú szünet volt; azután Lujza az öreg nyakába borult.

— Bácsi, bácsi, — sügta neki, — félek, hogy ez mi miattunk történt.

Ő a nagyanyára gondolt, de a bácsi úgy értette, hogy Francót és önmagát valami vigyázatlanossággal vádolja.

— Halljátok, kedves barátaim, — szólt a jóakarát hangján, a melynek mégis volt valami rejtett szemrehányásra valló ize, — ezek hiábavaló beszédek. Most már a feketeleves megvan s a hozzávaló kenyérré kell gondolnunk. Számítsatok erre a házra, egy kis megtakarított összegre, mely mintegy négy huszast hoz naponként és két szájjal többre: az anyémre és Cíaéra; az anyém, reméljük, nem sokáig eszik már.

Franco és Lujza tiltakoztak.

— Ez így van! Ez így van! — szólt a bácsi.

RÉGI SZEPESI AJTÓ ÉS ABLAK, XVIII. SZÁZADI SPINÉT.

A FELKAI TÁTRA-MÚZEUMBÓL. — Jalfy Gyula féltétele.

AZ OLASZ KIRÁLY GONDOLÁJA.

karjait mozgatva, mintegy megvetés jelül az okszerűtlen érzékenységgel szemben. — Jól élni s idején megdögleni. Ez a szabály. Az első

nemcsak ismeretterjesztő szerepet töltenek be, hanem a tudomány fejlesztéséhez is lényegesen hozzájárulnak.

A legrégebbi helyi múzeumok egyike a felkai Tatra-múzeum, amely a Tatra-vidék kulturtörténeti emlékeit, a régi híres szepesi iparra és iparművészetre, építkezésre, társadalmi életre s a tatrai természetre vonatkozó tárgyakat gyűjti össze. Már 25 év óta gyűjtik a múzeum anyagát s szerény eszközökkel, hivalkodás nélküli munkával igen becses gyűteményt hoztak össze s állítottak ki, amelyet tanulsággal szemlélhet mindenki, aki Poprád-Felkán, a tatrai közlekedés e központján megfordul. A múzeum ügyeiben különösen dr. Dávis Ede igazgató és Krompecher Ernő pénztáros buzgólkodnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A föld meg a város. Dutka Ákos adta ezt a címet új verses könyvének. Hogy e cím mögött mi rejlik, arról a mi olvasóinknak fogalmuk lehet, mert néhányat a legszebb versek közül mi közöltünk először. Dutka Ákos is abból a fiatal csapatból való, amely alig pár évvel ezelőtt kezdte ostromolni a magyar líra sáncait s ma már szerencsésen rajtuk belül is van. Érdekes ember és szépek a versei. Ő is ézi magában a kultúrába belecsöppent turáni fajta lelki kettősségét, amely ennek a fiatal lánának egyik sarkalatos jellemvonása: intellektualitása egész erejével vonzódik a Nyugat kultúrája felé, a soktornyú városokba, az emberi akarat és tudás nagy diadalainak színhelyeire, de a fantáziája, az érzése a föld, a hajdú televény, a körösparti fűzések felé

A NÉMET CSÁSZÁR FOGADÁSÁRA FELVONULÓ GONDOLÁK A CANALE GRANDÉN.

megtettem, most megillet, hogy megtegyem a másodikát. A közben küldjétek vizet a szobába és nyissátok ki táskámat. Találtak benne tiz kolbászt, melyet dell'Agria Carolina aszszonyság erővel nekem akart adni. Látjátok, hogy a dolgok nem mennek oly igen roszul.

Ezt mondván, a bácsi felkelt és kiment a szalon ajtaján erős léptekkel, hátulról is mutatván egyenes alakját, békés szerény kövér-ségét, antik bölshöz illő derűtségét. Franco a terrasz küszöbén állva, karjait mellén összefonva és szemöldeit összehúzva, Gressogno felé nézett. Ha ebben a pillanatban állkapcsai között lett volna egy csomó kiküldött delegátus, biztos, rendőr és kém, fogaival kásává morzsolta volna össze őket.

(Folytatása következik.)

A FELKAI TÁTRA-MÚZEUM.

A kultúrának ama ágai közt, melyek újabb időben erősebb lendületet mutatnak, a legtöbb haladást tanúsítók közé tartozik a múzeumok ügye. A fővárosi nagy múzeumok hatalmas gyarapodása mellett egyremásra keletkeznek a helyi jellegű vidéki múzeumok, amelyek a városok, a társadalom, az állam támogatásával felkutadják és bemutatják az illető hely történelmi múltját, természeti viszonyait s ezzel

AZ OLASZ KIRÁLY ÉS NÉMET CSÁSZÁR BEVONULÁSA A CANALE GRANDÉN.

A NÉMET CSÁSZÁR LÁTOGATÁSA VELENCOZÉBEN. — Jelly Gyula félvétele.

vonja. Ebből a belső meghasonlásból már sok szép vers fakadt s ezek közül nem az utolsók azok, amelyek Dutka Ákos írt. Ebbe a körbe tartozó verseiben sajátosságosan keverednek a falu meg a város képei s ép ebből fejlődik ki aztán a hangulat. A város tornyai, palotái az emberi gondolat megdicsőülései szemében, a táviró a pusztá csendjének, ősi nyugalmának megölője, a föld, melyet izmos, erős, jó pusztai karok törnek fel, a várost táplálja.

S mire felmő a sarjú a tarlón,
Váltak rajta sok czéda gyönyört
S nézitek éhesen, rongyosan egymást,
Jó pusztai ember meg a pusztai föld.

A pusztá visszahivogatja lelkét, üzenget neki százszor a fűzések lelke: vigyázz, a város lelke megöl! A falusi lány csoda-mesét hall társnőjétől a városi titkon elszökik a pusztulásba. Ilyenek a föld meg a város ciklus motívumai s ezek minduntalan kiütöknének a többi ciklusok más tárgyú verseiben, különösen azokban, amelyek Elereszt a pusztá cím alatt fűzött egyívű. A mai magyar népnek nagy betegségét, a kíváncsi orvlást egy-két igazán jelentékeny versben alakítja költői motívummá, a mit különben nem kell olvasóinknak külön magyarázni, hisz ismerik lapunkból a két legszebbet, a *Hajók ha találkoznak* s a *Hajdútanácsok* címűeket. Ez is hazafias költészet, szebb, őszintébb és költőibb a konvencionális hazafias ódák tömegénél, nem szonokol nagy frázisokat a hazáról, de belevizsi magyar faji tudatát mindenbe, a mit fr. A fiatal költők, ha ezen az úton mennek tovább, rehabilitálni fogják a hazafias költészetet, a mely már-már bele volt merevedve a retorikába. A kötet záró ciklusa egy bokréta szerelmes vers *Magda* főcímmel; itt a

GRÓF CHOTEK REZSŐ 2-IK DIJAT NYERT LOVA.

GRÓF ZICHY JÁNOS 1-SŐ DIJAT NYERT LOVA.

LIPTHAY ARTUR 1-SŐ DIJAT NYERT NÉGYESFOGATA.

A BUDAPESTI LUXUS-LÓVÁSÁRRÓL. — Föld Sándor félvétele.

HOGY TERJED BUDAPEST? — Három omeletes bérház a város szélén, a Lágymányoson.

költő a meleg, családias, néha szenvedélyesen kitérő, de sohase féltelen szerelmi érzés néhány igen finom árnyalatát fedez fel. Dutka verseinek alaphangja nem is a vad lázongás, hanem a férfiu melancolia, — ő benne is az a sajátosság, újszerű, de lényeges vonásaiban a régihez hasonló romantika él, amely ma megvan úgyszólván az egész fiatal irodalomban. Nem olvad föl teljesen önmagában, van szeme és szíve a körülé levő dolgokra is, de nem igazgató, forradalmi szellem, a rozg, az igazságtalan, a mit lát, szenvedést okoz neki, de nem lázítja fel. Megvan benne a magyar beletörődés szelleme, borongó, ellágyulásra hajló, de szentimentalizmus nélkül, fantasztikus is tud lenni, de csak a valóság határain belül legmerészebb verseiben is bizonyos önmérsékletet érzünk, amelynek alapja a magyar ember józansága. Épen azért azonban, mert szeretik és sokra becsülik költészetét, két dolgra figyelmeztetnünk kell. Az egyik ez: verseiből igen érdekesen alakul ki az ő arcképe, de néha — az okvetlenül szükségesnél gyakrabban — meglátjuk egy másik költő arculatának körvonalaait az övé mögött s a hangjába néha belevegyül egy idegen torokból eredő hang. Nyíltan szólva nemcsak egy vízben evez *Ady* Endrével, hanem függ is tőle. Mi azonban, bármennyire szeretjük e nagytehetségű költő hangját, csak tőle magától szeretjük. A másik figyelmeztetés, amelyre rászolgál a fiatal irodalom majd minden tagja: Dutka egyik-másik versén a modorosság egyelőre halvány, de kétségtelen nyomait vesszük észre, témák, még inkább fordulatok, jelzők ismétlését, egyes kifejezések stereotíppé válását, — néha szinte azt mondanók, hogy utánozza

önmagát. A modorosságtól pedig Isten óvjon meg minden író, mert az a művészet legnagyobb veszede...

Szuhay Benedek költeményei. Miskolc. Kapható Sajó-Kápolnán a szerzőnél; ára díszkötésben négy korona.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 55-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmel-lékleteket is ad, több színben művésziileg ki-vitt képeket.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 4 korona, fél-évre 8 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyedévre 4 korona 80 fillér, félfévre 9 korona 60 fillér.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: SZONDY DÉNES főszolgabíró, 61 éves korában Fulöpöszálláson. — PERLIK BÉLA, a Monaszterly és Kuzmik cég főnöke, 61 éves korában Budapesten. — Huszár György ügyvéd, Vas megye verebélyi járásának volt szolgabírája, Nagykovácsán. — DUBAY JÓZSEF, kassai királyi törvényszéki bíró, 45 éves korában Kassán. — MAKAI KÁROLY, élelmi református lelkész, 68 éves korában Élesden. — LÁPOSSY HERGENDS JÁNOS, magyar királyi dohánnyövedéki tiszt, 58 éves korában Temesváron. — OSZTOTS MIKLÓS, 72 éves korában Budapesten. — NIGRINYI FARKAS EDE földbírtokos, Jolsván. — ZÁNTAI BALÁZS BÉLA telekkönyvezető, 42 éves korában Budapesten. — GÜNTHER LAJOS, magyar államvasuti ellenőr, herendi állomásfőnök 58 éves korában Herenden. — LÁNG GÉZA építész, 42 éves korában Budapesten. — SZALAY KÁLMÁN, a 32-ik gyalogezred kapitánya Budapesten. — KALOCSA ISTVÁN földbírtokos, okleveles gyógyszerész, Békés vármegye törvényhatóságának tagja, 57 éves korában. — REICHMANN ARMIN, debreczeni útipítési vállalkozó, a debreczeni szidó hitközség elnöke, 66 éves korában Szatmár-Németiben. — SZALÁDY ANTAL volt kereskedő, 76 éves korában Budapesten. — VÁRTERÉSZ ANTAL, gyergyóújfalvi plébános, 33 éves korában. — Egerpatoki KISS KÁROLY, református lelkész, 75 éves korában Agyagfalván. — HOLÉNYI FERENCZ herceggazdai uradalmi számtartó, Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsági tagja, 62 éves korában Nagy-Czetény községben. — BÖTTNER JÁNOS miniszteri számvizsgáló, a «Buda és Vidéke» főmunkatársa, 56 éves korában Budapesten. — HOLZ-WARTH FERENCZ, a Középpontú váltóüzlet részvénytársaság nyug. vezérigazgatója, 65 éves korában Budapesten. — APOSTOL DEZSŐ magyar királyi számellenőr, 46 éves korában Budapesten. — IFJABB KODOLÁNYI ÁRPÁD, idős Kodalányi Árpád és felesége, szül. Király Jolán 9 éves fia, Pápa.

STATOS GYÖRGY, néhai gör. kel. szerb főesperes özvegye, 107 éves korában Nagybeeskereken. Az elhunyt a megye legidősebb asszonya volt. — ÖZV. hankensteini HANKE LEONÉ, szül. doboza és kis-szántói Dobozay Emilia, 90 éves korában Budapesten. — Nyitraivánkai VITZ VIKTOR, született krasznikvajdai Szentimrey Irma 61 éves korában Felsőmérán. — Fejérvári és győri győmői Grömö-rey FÉLIX, szül. kecskeméti Pethes Ilona, 55 éves korában Szolnokon. — ÖZV. Bányász MÓRNÉ, szül. Szabó Mária, Waldstein János gróf néhai gazdatisztjének özvegye, 70 éves korában Várpalotán. — KREPUKA KLÁRA, Dr. Krepuska Géza egyetemi tanár, és neje Strek Jolán 12 éves leánykaja Budapesten. — ÖZV. KÖRBER FERENCZ, szül. Viskos Juliánna 73 éves korában Szombathelyen. — SCHUL-LEN IONÁCNÉ, szül. Stein Sarolta, 34 éves korában Budapesten. — MIHÁLYOVICS MARGIT, állami elemi iskolai tanítónő, 35 éves korában Ujpesten. — LEMOUTON LUZZA, 76 éves korában Rimaszombat-ban. — ÖZV. ALPI SALAMON ZSIGMONDNÉ, szül. rip-penyi Veres Leonóra, néhai Salamon Zsigmond királyi ítélőtáblai bíró özvegye, 48 éves korában Szegeden. — SUHAYDA JÁNOSNÉ, szül. Morlin Mária, néhai Suhayda János királyi bíró özvegye, 81 éves korában Budapesten. — ÖZV. GUZZALY GYÖRGYNÉ, szül. Kubicza Eleonóra hetvenhárom éves korában Ko-

máróban. — OSONTH REZSŐNÉ, szül. Barnay Sze-réna, 42 éves korában Budapesten. — SÜTŐ MÁRÓTT 30 éves korában Hajduböszörményben. — HORVÁTH GIZKE, Horváth Sándor országos levéltári fogalmazó és neje, szül. levelkei Molnár Izabella, 15 hónapos leánya Budapesten.

EGYVELEG.

*Az angol pénzügyminiszter hivatalos jelentése szerint az utóbbi tíz év lefolyása alatt Londonban a megbukott részvénytársaságok révén 14,160 millió korona veszett kárba.

A «Titania» nevű gőzmosógépeket, melyeket a Titania-művek, Wels, Felső-Ausztria mint különös különlegességet gyártanak, a gyakorlatban kitűnően beválnak, mit az a sok elismelővel bizonyít, melyet a czéghöz beküldenek.

Szerkesztői üzenetek.

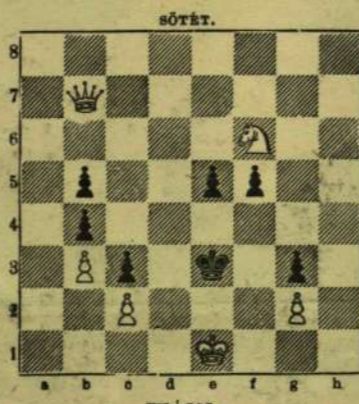
Az ifjúságnak a feledésnek. Középszerű dolgok, nem lehet róluk se valami különös jó, se valami különös rossz mondani. Mi nekünk eredetibb, erőteljesebb, frappánsabb dolgok kellenek. Nanetta, Szereltem, Borulások grák. Előbb talán mégis csak tisztába kellene jönnie azzal, hogy «szobán — némán» nem rim s hogyan két sor így rimel össze: megejtí lelkem a lázfűzű est — élm ragyogó álomkat fest, — ez nem ritmikus beszéd, hanem keréknyikorgás.

Magyar ének. Routine és csupa routine, semmi más. Tartalma, fordulatai, képei mind csupa ismert dolgok.

Új Ikaros. Keresek egy szívet. Nem érett dolgok még, a mi érdekes van bennük, az csak a fiatalság, — a többi irodalmi remiszenczia.

SAKKJÁTÉK.

A 2583. számú feladvány Schuster Zsigmondtól.

Világos indúl és a második lépésre mattot ad.

2555. számú feladvány megfejtése Kintzig Róbertől.

Világos. Sötét. Világos. a. g. 1. Kb7-b6 ... Ha3-e4 (+) 1. ... g4-g3 2. Vc8-c4 + Kd5-c4 2. Vc8-b7 + Kd5-e6 3. Hf5-e3 + matt. 3. Hf5-g7 + matt.

1. ... Kd5-e4 2. Hf5-g3 + Ke4-e3 3. Vc8-e1 + matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör». — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gótlér István (Budapest). — Németh Péter (Csenger). — Kintzig Róbert (Bakercs). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Léptö-rér). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészay József (Győr). — A «Zborói Társaság». — «A Kalocsa-i Katholikus Kör». — Veörös Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodas-ujlak). — A «Duna-földvári Egyleti kör (Duna-földvár). — Baross Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajd-udháza). — A «Leibici Gazdasági Kaszinó (Leibitz). — Lustyk János és Sznivák János (Albert-Íra). — «Csengeri Kaszinó» (Csenger).

KÉPTALÁNY.

A 10-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Jobb egy jó vesztéségekben részt venni, mint a rossz diadallban.

Felolós szerkesztő: Hoitsy PÁL. Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Réáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Foulard Nyers Bast-Chiné Skót Selyem és «Henneberg-selyem 75 kr.-tól feljebb, bér-mentve és vámmen-tve. Minta postafordul-tával. Megrendelések bár-mely nyelven in ézendők: 11990 an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FOG-CRÈME

MARGIT GYÓGY-FORRÁS («Margittelep» Beregmege) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácsán. 12006

Gyermekem, igazán könyvtelen vagyok Önök szemrehányást tenni! Hiszen egy művésznőnek kötelessége hangját kímélni és ógolni, ke- egyetlen egy komoly meghülés nemcsak hangjára, hanem egész pályá-jára vezetéssé válhat. Hiszen a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillák is oly kényelmes szer a nyak, a gégefé és az összes légzőszervek ápolá-sára, hogy késedelem nélkül hozzájuk kellene nyulnia. Ha csak egyszer megkezdte, bizonyára mellette fog maradni és mindig hasznára lesznek a Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillák. Doboza 1 K 25 f.-be kerül és kapható minden gyógyszerárúban, drogeriárúban és ásványvízkereskedés-ben, de ne tessen engedni, hogy utánzatot szórjanak a nyakába. Védő-képviselet Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzert, Wien, IV/1, Grosse Neugasse 27.

ZEISS TÁBORI TÁVCSŐ a képek fokozott plasztikájával. UJ MINTAK UTAZÁS, SPORT, VADÁSZAT, HADSEREG, TENGERSZÉT számára. Beszerelhető valamennyi optikai üzletben, ugyszintén: BERLIN FRANKFURT A. M. HAMBURG CARL ZEISS JENA (NÉMETORSZAG) LONDON ST. PETERSBURG WIEN

Dix Rebel két hónap alatt Pimples Orientales által (keleti pilu-lák) az egyedüliek, melyek a mel-let fejlesztik, szűkítik és újalkotják és az asszonyi kebelnek ke-ces tel-éget köl-csönös-nek, a nádkül, hogy az egészségek ártana. Ke-zeskedve aranykímtes. Az or-vozt tekintőjekölti elismerte. Abszolút diszkrét. Doboza haszn-utastással K 6.45 bérmentve, J. Ratió gyógyszerárú, Paris, Bakák: Budapest, Török J. Király-u. 12. Wien, Pasterhof-Pl., Singerstrasse 15. 12002

Vásároljon Svájci selymet! Kérjen mintát tavaszi és nyári újdonságainkból ru-hák- és bluzokra. Surah chevron, Messaline ombré, Ármire granité, Louisine, Tafetas, Mousseline 120 cm. széles, méterenként 1 K 20 f.-től feljebb fekete, fehérben, egy-szín- és színesben, ugyint himzett bluzok és öltönyök batist-és selyemből. Mi csak szavatolt szolid selymeket adunk el köv. magánfeleknek már bér- és vámmen-tve házhoz szállítva. SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.) Selymekelme-kivitel. — Kir. udv. szállító.

NYILATKOZATI A Kerpel kézfinomított szivesen használok, mert meggyőződtem, hogy igen kellemes szer és a kezét 3 nap alatt bársonysimává teszi. Kerpel kézfimomító ára 90 fill. 4 üveget bérmentve, küld: Kerpel gyógyszer. Budapest, Lipót-kört 28.

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVÍZ.

NERUDA BORAX Készíti NERUDA NÁNDOR BUDAPEST, IV. KOSSUTH-LAJOS UTCA 7.sz. 1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

Padding-porból bőrké tejjel rendkívül kellemes és finom tortát készíthet. Feloldandó sikerül. Nem lúzsósít, ha-nem olcsósága és táperjénél fogva egyszeri kísérlet után minden kony-hán szükséges lesz vialk. 1 csomag (6 személynek elég) 20 fillér. Utal-voznak küldött 1 K 30 fillérért 3 csomag 5-féle ízű bérmentve. Receipt mellékelve. Magyarországi főáktár PLUKL és HAAS sportüzletben, Budapest, VI., Andrássy-ut 13. sz. Viszonteljárásoknak mintagyűje-tmény. 20 csomag bér. 3 K 60 f.

ASZTMIA HÖRGHURUT, TUDÓBAJ, TUDÓVÉRZÉS, GYOMORBAJÁT megszüntetheti? Ez a gyógymód ezreknek szerzett enyhülést és végül teljes gyógyulást, kik állapotuk javulásában már nem bíztak és kiket az orvosok feladtak; ugyanaz a gyógymód ez, melyly Patai Mór ur Budapesten, Nyírfalvy Eroska utrólyj Budapesten, Fekete Zsigmond ur Budapesten, Szkalicza József ur Kis-Mácsédon, Erzsamus Borbála urholgy Grabácson stb. sok évi szenvedéstől megszabadultak. Tíkos szerkezh semmi kéze, stől ellenkezőleg, a hogy ma mutatják be n betegnek, a természetes gyógymód terén előrangú tekintélyek tanulmányának és azoknak a tapasztalatoknak eredménye, melyeket sok évi gyakorlat alatt több mint 50,000 betegen, kik hasonló bajokban szenvedtek, gyűjtöttünk. Különösen kiemelendő az, hogy ámbár ez a gyógymód sokkal hatásosabb, mint bármiféle más kezelés, mégis rendkívül olcsó, úgy hogy, amiről a betegek jelentéseibe való betekintés után bárki is meggyőződhetik, minden rendű és rangu egyének használhatják. Kérje levelezőlapon a „Spiro spero“ (Mig lélegzel, remélj) füzetet, meg-tudhat belőle mindent és láthat benne számtalan hála- és elismerő-nyilatkozatot. Azonnal megküldi teljesen ingyen a „SPIRO SPERO“ gyógyintézet DRESDEN - NIEDERLOSSNITZ, Schulstrasse. 27.

„AGRÁRIA“ kukoricaszártépő gép. Ásványi szabadalom. Bővebb telvilágosítást a takarmányozási eljárás-ról készséggel nyujtunk. 12176 Levélcím: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

RIVIERA JBOLYA 1624 JBOLYA ILIAT. MOTSCHKA & F. BECS X/3 QUELLUNG, 116 ST. és J. WOLLZEILE 9. sz.

HA FÁJ A FEJE, Beretvárs-féle MIGRAIN-Pasztillát mely 5 percc alatt mindenféle tor-mérszerű ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet. Felülmál min-den addig ismeret szer. Hatása bámulatos, még a leghevesebb fejfájásnál is. 12000 Beretvárs Tamás Kispest. Mákóc-utca 8. Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

Olcsó cseh ágytoll! 3 kő; új foszott 12 K, fehér pehelypuha foszott 18 K, 24 K, hóleber pehelypuha foszott 30 K, 36 K. Szállítás portó-mentesen, utánvét. A kérés-retes és visszavétel portó-meg-értés ellenében megrend-tek. 12003 Benedikt Sachel, Lobes Nr. 60. Pilsen mellett, Böhmen.

Szépítő Kúrárt

végezhet mindenki odahaza, ha egy dr. Jutassy-féle szépítő készletet beszeres.

Bőrszépítő készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sörnyös, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító készlet fnyes, zsíros, pörnyös, akás (mitesszerek), pattanásos (vimmris), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, lagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító készlet. Elszárgult, lebarant naposított arcok fehérítésére, szepítő és májolt ellen.

Hámlasztó készlet. Lepeseftolók, tág pórusok, pattanás-gyomok, rozsapatlanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógyító készlet hajkorpa, hajhullás ell. a kopaszod. megakadályozására.

Ezen készletek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségügytanár keszűkötő, klinikai alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-hibája ellen, melynek megfelelő készletet beszer. Jutassy dr. „Szépségápolás” c. könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készül és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszertárban. Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-meleghévízes források. Iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű termális fürdők, vizgyógykezelés, massage. Lakás és gondos ellátás. Oszt. köszvény, ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől kimerítő prospektus küld ingyen a **Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budapest-Budán**

Felhűnést keltenek TITANIA győztes-gőzmosogépek

Egy gyermek mossa vele az előbbihez képest 1/3 idő alatt **a ruhát hófehérré.** Minden gépet próbára 55 koronától feljebb. Képviselek kerestetnek. Bizonyítványok, prospektusok ingyen. 12607 **TITANIA-művek, Wels 179** O.-Oesterr.

Ajánljuk megtekintés végett a KALAPÁRUHÁZ

Old American, Budapest, Belváros, Kegyutca-utca 7. 5-6-7-8 koronás oláronkénti távasszi kalap különlegességeit. Tavaszi árukat bérmentve küldetik.

Egészséges testben egészséges lélek.

A nagy életigasságok közt is első helyen áll ez a közmondás. A kifogástalan, hibátlan egészségnek pedig főkélléke a fürdés. A természet-től fogva nem alkalmas bármely víz az egészségre nézve felette kedvező, kitűnő fürdővízre teszi a Rogátsy-féle pipere-borax, amely a testnek ruganyosságot és bárszonyságot kölcsönöz. Kapható Rogátsy Kálmán drogeriájában (Budapest, Rákóczi-ut 10.), valamint minden gyógyszertárban, drogeriájában és fűszerkereskedésben. 12550

Csodás és biztos hatású arcztisztító és szépítőszer

melyek nem csak hazánkban, hanem az egész világon közkeletűségnek örvendnek, a **KRIEGER-féle**

BRÁZAY-féle KÖLNII VÍZ (EAU DE COLOGNE.)

Minsége a legelőkeltebb, kielégíti a legkényesebb igényeket is, felüdít. Párázatával rendkívül tisztítja a légkört. Az idegzetre megnyugtatólag hat. Kapható illatszereseknél, gyógyszertárakban, drogeriákban, ugyisint minden finom és előkelő üzletben. — Üvege 50 fill., 1 kor., 2 kor., és 4 kor.

12612

Jeggyűrűk és nászolszerek.

Jeggyűrű, en-ér-ír, hatáskörrel fémjelvezve, valódi ezüst 80 fill., ezüst aranyozva kor. 1.-, új arany 2 3.-, 14 karát arany K 7.50, 8.50, 9.50. Fülbevaló, mellék, karikák niszajánlatnak igen olcsó árakon. Mérték mintának előleges egy papírszalag. — Cs. és kir. udv. májl. **Konrad János Brax, 1181.** (Csehország) Gúntagó illusztrált magyar fényképek több mint 3000 ábrával ingyen és bérmentve.

Ingyen és bérmentesen!

küldöm meg mindenki nagy és gazdaságos illusztrált fényképekkel met 3000-nél több képpel, mindennemű szolid, jó és olcsó zeneművekről, cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** zeneműszállító-háza Brax 482. (Csehország.)

Tanulohévíz vón nélkül csak K 4.80, 5.50, 6.-. Hegedvívó K — 20, 1.-, 1.40 és feljebb. Csaterák, harmonikák stb. raklárion. Tessék katalogust kérni. 12076

30 KOR

Dívasztó férfruha mér-ték után áron szövetből „Hassal” versenyt szabó „Speszt”, Tel. 12540. 3. Hétre minták bérment.

200,000 db igen erős disz- és sorfa

különösen szép közönséges és vörösrivágu vadgesztenye, gömbök, gombkőrök, krisztusfűs, juhar stb. vegyes szomorúfa: ára darabonként 80 fillértől feljebb. 1 millió gyümölcsfa minden kelandó minőségben és csakis a legértékesebb fajban 100 darab almata a mi fajválasztásunk szerint 50 koronától feljebb. Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Szinművek, monológok és dialógok

teljes jegyzékét kívánatra ingyen küldi meg **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŰ ÓRAÜZLETE. Alapított 1847. **Brausweller János** Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórák, főállalás a remonitör ingóráknál stb. stb. **ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE** Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Pár nap alatt eltávolított szeplőt, májfoltot, mitesszert, stb. Biztos, hogy nem ártalmas, hanem fiatalítja, szépíti az arcot. Kapható a „KORONA” gyógyszerárban, Budapest, VIII., Kálmán-tér (Baross-sz. sarok). 12617 Postai szétküldés naponta.

Tennis- és tornaterek

teljes berendezés. Támlászek, függő, turista-zsák, löháló, tekejáték, kerit butor, ponyva, zsák és szinez legelőbb beszerzési forrás: **SEFFER ANTAL** Budapest, Károly-utca, bolt. 12. Központi városb. épület. Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

HIRDETÉMÉNY. A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság t. cz. részvényesei az 1908. évi április hó 14-ik napján d. e. 11 órakor a társaság helyiségeiben (VII., Kertész-utca 10. sz. a.) tartandó **XVII. rendes közgyűlésre** ezennel tisztelettel meghívattak.

■ ■ ■ AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA ■ ■ ■
A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló **BUTORCSARNOK** és hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, fölhívja a nagyrédmű butorvásárló közönség figyelmét a **VII., József-körút 28. sz., Bérkocsis-utca IV., Belváros, Ferenciek-tere 1.** alatti királyi bérpalotában úsan felszerelt modern és stíluszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adtnak. részére kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és kárpítmesterek dolgoznak. Budapest környékén készített, vagy bécsi silány árak eladásával nem foglalkozik. Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kívánatra készítenk. 12817 Minden egyes butordarab bizottság által föllbírálván.

FORSTNER Quillaja-Panama Szinszappan

szenczációja új magyar találmány, mely 30 % (Quillaja) Panama-gyökér-kivonatot tartalmaz. Szines ruhát hideg, meleg vagy langyos vízben azonnal ki lehet mosni a nélkül, hogy színt vesztené. Az új és jó Forstner Quillaja Panama Szinszappan nagy megtakarítás minden háztartásra nézve. Darabja 20 és 40 fillér. Kapható mindez fűszerkereskedésben és drogeriában. Egyedüli főraktár: Telefon 14—27. **TIRGRAM-TÁRSASÁG, Budapest, IV., Károly-utca 1. sz.**

Jövedelmező mellékpar. HOMOK — ARANY Csekély befektetés.

ha ezementtel lesz keverve és kézi vagy erőüzemre berendezett gépekkel elismert előrendű betonfalazatógélek, ezementföldcserepek, fal- és padlólapok, vályuk, esővek stb. gyártására fel lesz dolgozva. A gyártás egyszerűségénél fogva mindenütt ízhető hol homok, kavics, vagy salak stb. áll rendelkezésre. Ajánljuk üzemünket megtekinteni. Gépek különböző árakban. — 66. számú jegyzék ingyen. **Levelezés magyar nyelven.** **Leipzig Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.** Markranstädt bei Leipzig. 12771 Különlegességi gépgyár homok értékesítésére.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

RÉZBUTOR

12575 **VAS-SZOBABUTOR** gyártmányaink, modern, stílusú kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthető. Eladás jutányos árak mellett. Árjegyzékét ingyen és bérmentve küld **PÁPAI és NATHAN** vas-és rézbutor gyár Budapest, VI., Andrássy-út 1. (Fonciere palota).

Serravallo CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszere gyengélkedők, verszegények és lábadozók számára. Kivagygerjesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 12900 Kétféle. 3000-nél több orvosi vélemény. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** Vásárolható a gyógyszertárakban filléres üvegekben 4 K 2.60, egész literes üvegekben 4 K 4.80.

Rozsnyay Mátyas chininczukorkája iztelen chininből.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók 40 arany pályadíjjal jutalmazva. **Láz ellen! Nem keserű!** Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek. Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron **Rozsnyay Mátyas** névalírása olvasható. 11256 **Rozsnyay Mátyas** gyógyszeretára Arad, Szabadság-tér.

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan **Siculia** ARTÉZI GYÓGYVÍZ KAPHATO MINDENÜTT FŐ-RAKTÁR **BRÁZAY KÁLMÁN** CEZGEL BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRUT 37/39. Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA”-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. **ZOLTÁN BELA** gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sótater-utca sarkán. 12445

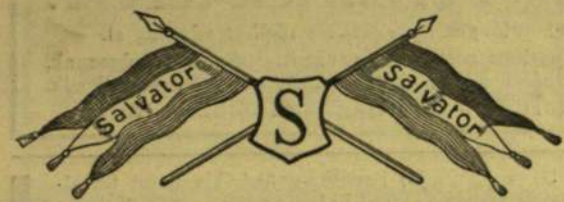
A Fonciere, Pesti biztosító-intézet

folyó évi április hó 11-én délelőtti 11 órakor fogja Budapesten, V. ker., Sas-utca 10. szám alatt **rendes közgyűlést** megtartani, a melyre ezen biztosító-intézet t. cz. részvényesei ezennel meghívattak. Napirend: 1. Az igazgatóság az 1907-iki üzletéről vonatkozó jelentése, a mérleg előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése, a nyereség hovatartozása és az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. 2. A felügyelő-bizottsági tagok választása. Azon t. cz. részvényesek, a kik a közgyűlésen részt venni kívánnak, a társulati alapszabályok 18. §-a értelmében a folyó szelvényekkel ellátott részvényeiket letétli és igazolási jegy átvétele mellett legkésőbb **f. évi április hó 3-án déli 12 óráig** tartoznak letenni, és pedig: **Budapesten:** az intézet központi pénztáránál (V., Sas-utca 10.), **Bécsben:** a Bécsi Bank-Vereinnél. Budapestben, 1908 március 27-én. **Az igazgatóság.** (Utányomás nem díjazatik.)

a PARÁDI ARSEN vízben

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsenavas viznél (Fonciere Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyek felkarolják a fogyasztók egész serege dicsei hitását, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend. Egy postaláda (7 palack) parádi arsen vastartalum gyógyvizet Magyarország összes postálműsára 6 korona 50 fillértért bérmentesen szállít a **Főraktár: ÉDESKUTY L. ITÉ, BUDAPESTEN.** Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Elsőrendű gyógyviz és diätetikus ital

Vesebajoknál,

a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél,
a cukorbetegségnél,

az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a **Bór** és **Lithion** tartalmu, vastól mentes

SALVATOR-FORRÁS

a continens legelső orvosi szaktekintélyei által kitűnő sikerrel használtatik.

Húgyhajtó hatása.

Kellemes izü.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételü.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, kik
ülő életmódjuk folytán
aranyeres bántalmakban,
hasi vérbőségben, máj és
veseizgalomban vagy húgy-
savas lerakódásokban,
vesehomok és vesekövek
képződésében szenvednek.

Forrásleírások és orvosi bizonyítványok, valamint elismerő
nyilatkozatok betegek köréből díjmentesen állanak rendelkezésre.

„SALVATOR“ kapható minden ásványvizkereskedőnél vagy

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvator-forrás vállalatnál
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

12649

15. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, ÁPRILIS 12.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ----- 16 korona.
Félévre ----- 8 korona.
Negyedévre ----- 4 korona.

A «Világhíronki»-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is eszatoendő.

LÁTOGATÁS A PÁPA NÖVÉREINÉL.

Róma, márczius.

A Római Szent Péter-tér ódon előterén — a Piazza Rusticucci — van egy csendes, keskeny falú ház, a mely tele van olvasókat és egyéb vallási cikkekkel áruzó üzletekkel és a mely ház talán semimiben sem különbözik a többi közönséges olasz házaktól, de a mely iránt mégis az egész kulturvilág érdeklődik. Pedig nem lakik benne sem herceg, sem bíboros. Egyszerű, polgári származású, sőt hogy őszintén beszéljünk, igen alacsony sorból való három öregeske nő lakik itt. A házsám: Piazza Rusticucci, numero 10. A lakói pedig a — pápa nővérei.

A mióta Giuseppe Sartóból, a velencei patriárkából X. Pius lett, — Szent Péter utóda, földi helytartója, — bizony ez a rövid öt esztendő e gyönyörű czímen kívül tömredék bánatot is hozott neki. És hogy a bánatnak helye legyen, elvitt mást. Elvitte magával a volt patriárka híres jó kedélyét, szabadságát és nyugalmat is... Mind e csapás ellen pedig X. Pius is csak egyféleképen tudott védekezni: az egyetlen, legemberibb módon. Körülbástyázni a szívet szeretettel, a mely szereteten megtörik minden csapás és a melyen keresztül elgyengülve ér a szívhez a fájdalom. A szeretettel védekezett X. Pius is. A testvéri szeretettel.

És egy idő óta itt laknak, közel 6 hozzá a nőtestvérei. Hárman. Azok, a kik hajadonok maradtak. A másik három — mert hat nővére van a pápának — férjnél van. Azok nem jöhettek ide Rómába, mert a férjeik hivatása nem engedi. Az egyik pláne — a Teresa — egy kis szatócsüzletet, meg egy kis koresmát is vezet Rieseiben. A pártában maradt nővérek azonban itt laknak a Vatikán tőszomszédságában. Három — bizony, bizony — öregeske leány. Egyszerűek gondolkodásban, öltözködésben. Nem nőttek ki még most sem abból a kispolgári sorból, a melyben nevelkedtek és éltek mindaddig, a míg a bátyjuk életfordulása őket is ki nem emelte a szürkeségből.

Olaszországban mindenkihez be lehet jutni. Csak ismernie kell az embernek azokat a kis ajtókat, — a nagy ajtók mellett — a melyeken könnyebb a bejuthatás. A képletes beszédet mellőzve pedig: nem fönt kell kezdeni a borraivaló — *mancia* — osztogatást, hanem

A PÁPA LEGÚJABB ARCZÉPE.

lent, a portásnál. A portás mindent tud és mindent keresztül visz.

Az én látogatásomat is a portás közvetítette. Mikor azután a fogadás, illetve látogatás ideje már meg volt állapítva a délutáni két órában, a portás — a tekintélyes *mancia*

után — előbb feltelefonált, hogy itt van a *furestiero*, a «giornalista» és rögtön meg is indultunk a lépcsőkön.

A pápa nővérei a harmadik emeleten laknak. Felvonó-gép nincs. Így tehát szépen, gyakorlatlással baktattunk fel a márványlépcsőkön.